

ВІСНИК THE HERALD

-VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спільно — політичний місячник

З М І С Т

Відбувся XV З'їзд ООЧСУ і II З'їзд ОЖ ОЧСУ	1
Іван Винник — Слово Голови ГУ ООЧСУ	1
З'їзди, бенкет-зустріч, нові Управи	4
Звернення Проводу ОУН до української громадськості у 40-річчя Організації Українських Націоналістів	5
С. Корнич — Перші кроки нового Президента	9
Д-р М. Кушнір — Щастя і покликання людини	12
В. Золоторіг — Матеріалістичний і ідеалістичний світи	15
Лев Шанковський — Большевики про УПА	18
І. Боднарук — Вогонь серця і глибина думки	21
Богдан Коринт — За лаштунками коєкзистенції	23
С. Женецький — Про польсько-українські розмови	25
Степан Галамай — Департаментация	26
Л. Ш. — „Новое Русское Слово” і українська історія	28
Пресо́ва конференція АВН	30
Створення світового фронту молоді	30
З нових видань	31
Б. Казанівський — Колядники	32
Події великі і маленькі	33

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОБІД
УКРАЇНИ

Немає української родини без української книгозбірні!

Немає української книгозбірні без видань ООЧСУ!

ПРОГОЛОШУЄМО ВИПРОДАЖ КНИЖОК ЗА ГОТІВКУ

Е. Маланюк: Illustrissimus Dominus Mazepa — тло і постать, стор. 32	0.50	В. Січинський: Крим (історичний нарис), стор. 31	0.25
Е. Маланюк: Малоросійство, стор. 36	0.50	П. Мірчук: З мого духа печаттю (25-ліття ОУН), стор. 30	0.25
Е. Маланюк: До проблеми большевизму, стор. 82	1.00	П. Мірчук: Відродження української ідеї, стор. 63	0.50
Е. Маланюк: Нариси з історії нашої культури, стор. 80	0.50	П. Мірчук: Під покров Богородиці (свято УПА), стор. 32	0.25
Е. Маланюк: Остання весна (поезії), стор. 104	1.50	П. Мірчук: Українська визвольна справа і українська еміграція	1.00
✪ Історія Русів, стор. 346	3.00	О. Збараський: Крути, стор. 104	1.00
Д. Донцов: Підстави нашої політики, стор. 210	2.75	Г. Косинка: Фавст з Поділля, стор. 95	1.00
Д. Донцов: Правда Прадідів великих, стор. 95	0.50	П. Савчук: Гетьман Мазепа	2.00
О. Оглоблин: Гетьман Іван Мазепа та його доба, стор. 410	6.00	П. Савчук: Ідея і любов (драма на 3 дії)	0.50
О. Оглоблин: Думки про Хмельниччину	1.00	П. Савчук: Чотирьох з мільйонів (трагедія на 5 дій)	1.00
О. Оглоблин: Українсько-московська угода, сторінок 100	0.50	П. Савчук: Облога замку (мелодрама на 5 дій)	1.00
О. Оглоблин: Хмельниччина і українська державність, стор. 24	0.25	М. Островерха: На закруті, стор. 142	2.00
О. Оглоблин: Думки про сучасну українську історіографію, стор. 87	1.50	М. Островерха: Великий Василянин, стор. 48	0.50
А. Князянський: На дні СРСР, стор. 232	2.75	М. Островерха: Гомін з далека, стор. 127	1.50
У. Самчук: Чого не гоїть вогонь (роман), сторінок 288	3.75	О. Бабій: Повстанці (поема), стор. 180	2.00
Ф. Одряч: Щебетун (повість), стор. 294	2.50	О. Запорожець: В одвічній боротьбі, стор. 370	2.00
Т. Ерам: Советський акваріум, стор. 142	0.50	М. Чубатий: Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй	2.50
Л. Старицька-Черняхівська: Останній сніг, сторінок 44	0.50	Хосе Ортега: Бунт мас	2.00
Л. Старицька-Черняхівська: Іван Мазепа, сторінок 154	1.25	Вадим Лесич: Кам'яні луни	1.50
М. Щербак: Багаття (лірика), стор. 64	0.75	АНГЛОМОВНІ ВИДАННЯ	
М. Щербак: Шлях у вічність, стор. 29	0.25	Le Vasseur De Beauplan: A Description of Ukraine	3.00
В. Гришко: Панславизм в советській історіографії і політиці, стор. 37	0.25	N. Chirovsky: The Economic Factors in the Growth of Russia	3.75
В. Кравців: Людина і воєк (сл. п. Р. Шухевича-Чупринки), стор. 31	0.25	N. Chirovsky: Old Ukraine	7.00
РІЧНИКИ „ВІСНИКА” за 1960, 1961, 1962, 1963, 1964 (тверда оправа)	6.00	N. Chirovsky: The Ukrainian Economy	1.50
Е. Ляхович: Перевірка наших позицій, стор. 15	0.15	N. Chirovsky: An Introduction to Russian History	4.50
Е. Ляхович: Форма і зміст українських змагань	2.50	Замовлення висилати на адресу: V I S N Y K P. O. Box 304, Cooper Station New York, N. Y. 10003	

ОРГАНІЗУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВІСНИКА”! ВИРІВНЮЙТЕ ЗАДОВЖЕННЯ!

ВІСНИК

ВІДБУВСЯ XV З'ЇЗД ООЧУ ! !! З'ЇЗД ОЖ ОЧУ

Іван Вичник

СЛОВО ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ООЧУ

XV з'їзд Організації Оборони Чотирьох Своїх України набирав особливого значення, як-що зважити, що відбувається він на переломі 50-річчя Української Національної Революції, і в ринницю протолопшення соборності українських земель в самостійній Українській Державі, в 40-річчя створення Організації Українських Націоналістів.

Останнє п'ятдесятиріччя нашої історії слов-новатиме майбутні українські покоління різни-ми почуваннями, а передусім жахом і подивом. Жахом у зв'язку з тою неймовірною системою дискримінації та гніту, що її запровадила Мос-ква в Україні, і подивом до Батьківщини за її незламність, за безстрашність її борців, за їх невтомонну жагу жити життям, гідним вільно-го народу.

Во в цьому п'ятдесятиріччі спалахнула виз-вольна революція, що завершилася триюмфаль-ним 22-им січня 1918 і 1919 рр., в пізніших ро-ках московські окупанти топчили Україну в крові і тепер ведуть дикий наступ на душу українського народу, його культуру, його са-мобутність.

Не зважаючи на всі злочини кремлівських урядовців, великодержави Заходу, з огляду на політичну кон'юнктуру та власні вигоди, і дали наполегливо шукать порозуміння з Мо-сквою. Тим часом український народ на рідних землях з нетерпеливістю чекає на слушну на-году, коли зможе визволитися, і до цієї нагоди потується. Московський терор чинився більш-втрачає свою силу над українськими патрота-ми. З контактів і терор вони кидать у вічі

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова.
Тромотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.
Хай палають хмари бурякові,
Хай сніжать образи — все одно
Я пролилося крапелькою крові
На твоє священне знамено.

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова.
Тромотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.
Хай палають хмари бурякові,
Хай сніжать образи — все одно
Я пролилося крапелькою крові
На твоє священне знамено.

Пев рупор сучасного молодого покоління ви-явив свою любов до України з такою пристрас-ною силою, яка підноситься на рівень сили Плевченкової любови:

Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перебережить мій народ!
Цей рупор сучасного молодого покоління ви-явив свою любов до України з такою пристрас-ною силою, яка підноситься на рівень сили Плевченкової любови:

ники, науковці. Справжній дух соборности демонструють вони перед своїм народом: брати Горині, Іван Гель і Озерний — з Львівщини, Караванський — з Одеси, Масютко — з Херсону, Чорновіл — з Києва, Мороз — з Волині, Осадчий — з Сумщини, Заливаха — з Харківщини . . .

Могутній протест наших братів нарешті почули на Заході, і вже появився цілий ряд статей з відповідними коментарями, в більшості прихильними до української визвольної справи. Документи Чорновола й інших видано окремими книжками і перекладено на західноєвропейські мови.

А як з українською громадою поза межами України?

Треба признати, що українці в діяспорі, намагаючись дотримати кроку з братами в Україні, спромоглися кількома вдалими імпрезами заманіфестувати солідарність української спільноти в світі з визвольною боротьбою українського народу і готовість допомогти йому всіма можливими засобами.

Однією з тих імпрез був Світовий Конгрес Вільних Українців, що відбувся в Нью Йорку в днях 11 — 19 листопада 1967 року. Ціллю СКВУ було не тільки заманіфестувати перед цілим світом непохитну волю українського народу боротися за віднову своєї суверенної Держави та устійнити шлях розбудови всіх ділянок життя української спільноти у вільному світі, але також дати моральну й політичну допомогу братам в Україні, які ставлять активний спротив московському окупантові.

ООЧСУ брала активну участь у підготові Світового Конгресу, а представники нашої й інших Організацій Українського Визвольного Фронту були діяльними учасниками передконгресових комісій і комітетів. Крім того, пред-

~~~~~
 "VISNYK" — "THE HERALD"

Published by Organization for Defense of Four
 Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
 Second class postage paid at General Post Office,
 New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
 New York, N. Y. 10003

ставник ОУВФ ред. Ігнат Білінський репрезентував наші організації на форумі ПАУК, що займався безпосередньо підготовкою СКВУ.

Ідучи на Світовий Конгрес, представники ОУВФ брали під увагу всі ті труднощі, які прийдеться їм перебороти, але висока ціль СКВУ й успіхи, що їх зможе принести Конгрес для української визвольної справи — були в нас на першому місці.

Світовий Конгрес Вільних Українців виявив, що, не зважаючи на зверхнє політичне роздріблення і розбиття, українська спільнота успішно завершила свій перший етап в упорядкуванні збірного життя. Політичні користі, якщо йдеться про зовнішній світ, і моральні користі у відношенні до української спільноти вартували наших спільних трудів і посвяти.

Перед нами чергові етапи — впорядкування політичного й церковного відтинків у переході до вищого ступня зорганізованої спільноти.

Уважаємо, що церковний відтинок лежить тяжким і відповідальним обов'язком не тільки на Ієрархії Українських Церков, але не менше на українській спільноті, яка є опорою Церкви і за її долю несе відповідальність. Підкреслюємо, що цей наш наступний великий і почесний обов'язок ми зможемо здійснити тільки знову ж таки спільними силами й скоординованою дією всієї української діяспори.

Відвідини американського континенту Верховним Архiepіскопом і Кардиналом Кир Йосифом Сліпим у липні-серпні 1968 р. спричинились до піднесення духа в українських громадах і заактуалізували проблему створення українського католицького Патріярхату.

Українські громади Канади, ЗСА, Аргентини, Бразилії, Австралії з ентузіазмом вітали Кардинала Йосифа не тільки як найвищого Достойника Української Католицької Церкви, але також як єдиного в живих Ієрарха знищеної більшовиками Церкви в Україні та довголітнього в'язня концтаборів і великого українського патріота-мученика.

В тих урочистостях-вітаннях Кардинала члени наших організацій брали якнайчисленнішу участь у Торонті, Філядельфії, Нью Йорку, на Оселі СУМА в Еленвіллі та в інших місцевостях. Визначні члени ОУВФ мали також авдієнцію у Кардинала Йосифа і переслали йому

письмове привітання, в якому між іншим пишеться:

„В найглибшій пошані схиляємо голови перед Вами, Блаженніший Владико, і з великою радістю дякуємо Всевишньому, що дозволив нам вітати Вас на цій вільній землі. Одночасно просимо Його, щоб дозволив нам бути свідками тієї великої хвилини, коли Ви, Найдостойніший Владико, засядете на належному Вам Патріяршому престолі. Тоді Ваші труди й мученицькі заслужено нагородою”.

Цих кілька рядків із привітання ми цитуємо для того, щоб відкинути ще й ще раз безпідставні обвинувачення нас в тому, що ми, мовляв, виступаємо проти створення Патріярхату. Ще далеко до приїзду на наш континент Кардинала Йосифа, а може ще скоріше, як почався рух навколо цієї важливої справи, це наше виразне становище було сформульоване і подане до загального відома в нашій пресі, зокрема у нашому органі „Вісник”.

Мінімалісти українського роду і політичні капітулянти, в пошукуванні ефектовних форм боротьби з націоналізмом, використали нашу неучасть у Комітеті за Патріярхат, який сформувався був з людей сумнівної вартости, як ворожий акт ОУВФ проти самої ідеї Патріярхату. Папа Павло VI говорив: „Кардинал Йосиф є постаттю, яка належить до історії віків”. Таким уважають нашого Верховного Архиспископа й Організації Українського Визвольного Фронту і підтримуватимуть всі його почини на славу нашої мученицької Церкви й українського народу.

Здається, не було такої ділянки в політичному, суспільно-громадському, церковному, економічному житті, якими не цікавилася б або в яких не брала участі наша Організація. Свою діяльність ООЧСУ веде шляхом прямого здійснювання своєї політичної програми за всяких умов, незалежно від будь-яких сторонніх факторів. Однак, форма діяльності нашої Організації до певної міри обумовлена існуванням інших організацій і груп, на дії яких, а особливо політичні потягнення вона відповідно реагує.

Запорукою успіхів нашої добре розбудованої функціональності є як слід налагоджена і подружньому втримувана співпраця в системі наших організацій на всіх ділянках життя.

Діяльність інших українських політичних організацій розцінюємо ми під кутом зору їхньої національної вартости і їхньої спроможности в політичних виявах. У загальних політичних акціях ми співпрацюємо з ними, за виїмком „двійкарів”, які, позбавившись власновільности, виконують завдання, що не завжди йдуть на користь українській визвольній справі. Уважно спостерігаємо за експериментальною політикою т. зв. Міжпартійного Центру, до якого входять, крім партій УНРади, також „двійкарі”, які приступили до цього центру, мабуть, з метою — підмінувати, чи по-їхньому, „зреформувати” основи УНРади і повести її шляхом коекзистенційної політики.

На суспільно-громадському відтинку підтримуємо нашу громадську надбудову в ЗСА — Український Конгресовий Комітет Америки, і знову ж таки засуджуємо експеримент „двійкарів” із створенням у протывагу до УККА т. зв. Асоціації Українців в Америці.

Не без гордості хочемо вказати на успіхи політичної діяльности Антибольшевицького Бльоку Народів, зокрема його Президента й Голови Проводу ОУН Ярослава Стецька. Доказом тих успіхів був цілий ряд антикомуністичних конференцій, зокрема в Сайгоні, Південному В'єтнамі, де прийнято цілу низку постанов і резолюцій з підтримкою української визвольної справи. В праці АБН є поважна частка праці Організацій УВФ, які підтримують діяльність АБН не тільки морально, але й матеріально — грошовими засобами й працею своїх членів.

Про інші ділянки, пов'язані з діяльністю Організації Оборони Чотирьох Свобід України, суспільно-громадську, організаційну, видавничу, фінансову і культурних справ, говоритимуть референти, подаючи докладні дані.

Для того, щоб ООЧСУ могла з успіхом виконати покладені на неї завдання, вона мусить бути сильною під кожним оглядом. До її зміцнення і зростання можуть спричинитися тільки її члени і симпатички, створюючи для неї відповідні умови й базу, з якої ООЧСУ зможе розгортати ще інтенсивнішу й кориснішу діяльність та поширювати протимосковський і протикомуністичний фронт боротьби.

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

З'їзди, бенкет-зустріч, нові Управи

У суботу й неділю 15 і 16 лютого 1969 р. відбулися в Нью Йорку в залах готелю „Коммодор” XV З'їзд Організації Оборони Чотирьох Свобід України та II З'їзд Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України. З'їзди проходили рівночасно в різних залах, а в кінці другого дня всі делегати спільно вислухали дві доповіді. Увечері в суботу відбувся бенкет з понад 500 учасниками, в тому числі близько сотні молоді і студентів.

Президія З'їзду ООЧСУ була вибрана в складі: голова ред. **І. Білинський**, заступник **В. Мазур**, секретарі **Є. Івашків** та **Б. Дубик**, член президії **Лев Кусяка** з Клівленду. До президії запрошено кол. голову ГУ ООЧСУ проф. **Івана Вовчука**.

Президія ОЖ ОЧСУ складалася з пань: голова **Нестерук**, секретарі **Гілевич-Климовська** і **М. Нестерчук**; запрошені до Президії п-ні: **І. Пеленська**, **С. Бернадин**, **А. Давиденко**, **Н. Чапленко** і п-ні **Гапушевська**. Делегатки і гості довгими оплесками вітали голову ОЖ ОЧСУ **Уляну Целевич** і прибулу з Європи редактора різномовних видань АБН п-ні **Славу Стецько**. Під час обох з'їздів працювали вибрані комісії.

Учасники обох з'їздів заслухали звіти головних Управ, які виявили зростання обох цих організацій Українського Визвольного Фронту, як кількісне, так і якісне. Всі звіти за останню каденцію були видруковані і роздані делегатам.

В суботу увечері в тім же готелі відбувся бенкет з участю понад 500 осіб. Його відкрив **Л. Футала**. Майстром церемонії був проф. **М. Чирівський**, у почесній президії сиділо понад 50 видатних діячів і керівників українських, американських та іншонаціональних товариств і організацій. Учасники оваційно вітали президента УККА проф. д-ра **Л. Добрянського** і гостя з Європи п-ні **Славу Стецько**, голову НТШ проф. **Р. Смаль-Стоцького**, прем'єра **Ю. Ревая**, головного предсідника УНСоюзу **І. Лисогора** з дружиною, заст. головного предсідника **В. Сохана**, заст. головного предсідника УНСоюзу пані **Марію Душник**, гол. предсідника СУК „Провидіння” о. **Харину** з дружиною, гол. предсідника УНПомочі **В. Мазура**, від СФУЖО п-ні **К. Пелешок**, відзначених почесними грамотами ООЧСУ **Є. Гомотюка** і **В. Феданюка**, американського журналіста **Ларкінса**, конгресмена **Марію Баджіо**, постійного представника Національного Китаю в ОН амбасадора **Ченга** з дружиною та ін.

Під час бенкету промовляли також п-ні **Слава Стецько**, о. д-р **Ю. Катрій**, який поблагословив вечерю, п-ні **Уляна Целевич**, яка представила і вручила нагороду американській журналістці, внучці президента **Ф. Д.**

Виправлення помилки

У січневому числі „Вісника” на останній сторінці обкладинки після замітки „Вірні брежневські підголоски” безпосередньо має йти віршик російською мовою „Отчизне”.

Рузвелта, **Едіт К. Рузвелт**, що виголосила промову в обороні України.

Головну промову виголосив голова ООЧСУ **І. Винник**, англ. мовою промовляв проф. д-р **Л. Добрянський**, від ОУВФ промовляв голова Т-ва кол. Вояків УПА **М. Грицьков'ян**. Після виступу голови **ПАВНА** д-ра **І. Дочева**, заключне слово виголосив голова Комітету об'єднаних укр. організацій Нью Йорку адв. **Роман Гуглевич**.

В часі бенкету з українськими піснями виступав оперний соліст **Андрій Добрянський**, при фортепіановому супроводі д-ра **І. Соневицького**.

Учасники зустрічі оплесками вітали привіти від Верховного Архiepіскопа Кардинала **Йосифа**, від Архiepіскопа **Івана Бучка**, Митрополита **Амврозія**, єпископа **Ярослава**, Голови Проводу ОУН **Ярослава Стецька** та інших. Разом надійшло 74 привіти з різних країн; 11 привітів — від губернаторів, 16 від — сенаторів, 37 — від конгресменів, 21 — від посадників міст, від усіх народів АБН та ін.

Бенкет закінчився молитвою, проведеною о. шамб. **Мирославом Харинуою**, який заінтонував „Боже Великий”, підхоплену всіми пісню-молитву.

Наступного дня в неділю по Богослуженнях, — після вислухання звітів комісій, обговорення і надання абсолютної уступаючим Управам, ухвалено резолюції та обрано нові керівні органи на трирічну каденцію.

До Головної Управи ООЧСУ ввійшли: голова — мгр **І. Винник**, 1-ий заступник — ред. **І. Білинський**, 2-ий заст. — **Л. Футала**, 3-ий заст. — мгр **Уляна Целевич**, ген секретар — **В. Нестерчук**, фін. референт — **В. Левенець**; члени ГУУправи: мгр **І. Базарко**, проф. **С. Вожаківський**, мгр **Є. Гановський**, **Петро Гой**, ред. **В. Давиденко**, д-р **С. Галамай**, мгр **М. Дужий**, **М. Зацухний**, **Є. Івашків**, **Б. Казанівський**, **В. Костик**, д-р **М. Кушнір**, **В. Мазур**, д-р **П. Мірчук**, проф. **К. Савчук**, сот. **М. Фриз**, ред. **Д. Чайковський**, д-р **М. Чирівський**; Контрольна Комісія: голова — д-р **Я. Бернадин**, сотн. **Ю. Кононів**, дир. **М. Яремко**, інж. **М. Семанишин**, **Б. Мороз**; Організаційний Суд: голова — мгр **Я. Рак**, проф. **П. Савчук**, д-р **О. Соколишин**, маестро **М. Черешньовський**, **М. Грицьков'ян**.

До Головної Управи ОЖ ОЧСУ ввійшли пані: голова — мгр **Уляна Целевич**, заступниці — **М. Ласовська**, **А. Буцєрка**, **І. Цірик**, секретарі — **М. Нестерчук**, **М. Матійцьо**, фін. секретарки — **Л. Костик**, **М. Пенджола**, культ. осв. референтура: **Т. Гапушевська**, **І. Климовська**, **М. Романенчук**, пресова реф. **М. Богатюк**, **О. Женецька**, **Я. Куліш**, орг. реф. — **С. Бернадин**, **А. Гарас**, супс. опіка — **Д. Кульчицька**, **О. Стецька**, **Н. Голянь К. Мороз**; вільні члени ГУУправи ОЖ ОЧСУ: **М. Твардовська**, **О. Куцман**, **М. Рудик**, **М. Кульчицька**, **М. Нестерук**; Товариський Суд: **Є. Заставська**, **А. Мірчук**, **К. Микитин**; Контрольна Комісія: **Н. Кудрик**, **А. Піх**, **М. Василік**.

У кінцевій частині, що відбулась спільно для делегатів і делегаток обох з'їздів, були виголошені дві доповіді: проф. д-р **Микола Богатюк** говорив на тему „Визвольні процеси в Україні і еміграція”, а п-ні **Слава Стецько** виголосила доповідь на тему „Україна на

ЗВЕРНЕННЯ ПРОВодУ ОУН ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ У СОРОКРІЧЧЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Героїчну прометеївську концепцію життя, дисциплінованість і ієрархічність побудови суспільства, апотеозу влади українського народу на українській землі, що є передумовою здійснення свободи і справедливості, апотеозу нації, що є наріжним каменем побудови людства, примат людини, як суспільної істоти, примат індивідуальності над анархічною масою, механічною сумою анонімних одиниць — поклала ОУН у своїх ідейно-політичних і програмових засновках. Якою пустою віяло б в українській дійсності, якби не було революційної ОУН! Важко уявити собі розвиток не тільки української революційно-політичної думки, а також революційної дії без ОУН в минулих чотирьох десятиріччях.

Очевидно, ОУН виросла на величавому підґрунті героїчної боротьби української нації під час Визвольних Змагань 1918-1922 років, на традиціях холодноярських повстанців, усіх тих численних революційно-визвольних організацій типу Центрального Повстанського Комітету, Спілки Визволення України (СВУ), а головно Української Військової Організації (УВО), основоположником якої був полк. Євген Коновалець, що сорок років тому об'єднав різні націоналістичні формації і УВО в єдину ОУН.

ОУН виростала з великих традицій безкомпромісного вояцтва наших Визвольних Змагань, що не складало зброї, продовжувало, хоч у змінених формах, збройну боротьбу за визволення України, яку після героїчної смерті сл. п. Симона Петлюри очолював на всіх фронтах, проти всіх окупантів України, полк. Євген Коновалець, що однаковою мірою наголошував фронт протиросійський, як і протипольський, коли мова про західноукраїнські землі.

Ідеологічно обґрунтовував боротьбу ОУН Дмитро Донцов, найбільший теоретик модерного українського націоналізму і сучасний політичний мислитель України.

Коли форм і методів боротьби УВО уже не вистачало, коли ідейно-політична гетерогенність членів і келі проблематики найновіших міжнародних конференцій".

З'їзд закryw коротким зверненням переобраний голова ООЧСУ мгр І. Винник. Понад 250 делегатів, делегаток і гостей відспівали „Не пора, не пора" перед емблемами ООЧСУ і ОЖ ОЧСУ та українським і американським прапорами.

Після закриття учасники оглядали виставку видань ООЧСУ, влаштовану д-ром О. Соколишиним.

**

Докладний звіт про З'їзди і бенкет-зустріч буде поданий у наступному числі „Вісника".

рівництва УВО вже не давала гарантії устоятися переможно на новому етапі визвольно-революційної боротьби, коли необхідною стала однорідна духово, ідеологічно й політично визвольна організація, полк. Євген Коновалець заініціював переставлення бойової організації УВО та інших націоналістичних формацій на нові ідейно-політичні і дійові рейки, об'єднавши їх в єдину ОУН, оформлену на I-му Великому Зборі 1929 року під його керівництвом.

ОУН розпочала новий етап визвольно-революційної боротьби української нації. Вона розраховувала на масовість визвольної дії, на мобілізацію широких мас усього народу, а УВО стала її військово-бойовим рефератом. Так почалась революціонізація цілого народу, мобілізація його до всенароднього чину, всебічна боротьба проти окупантів за вільну й суверенну Українську Державу.

ОУН міцно пов'язала національно-політичну боротьбу з соціальною, ставши на захист народу й усіх його прошарків проти всякого визиску збоку окупантів. Стала на захист українських хліборобів проти визиску польською державою і польськими поміщиками, на захист українських робітників, організуючи відповідні страйки й акції. Стала на захист українських дітей, учнів і студентів, організуючи боротьбу за українське духом і мовою шкільництво. Вона глибоко розуміла містичні елементи боротьби — культ української землі, культ її могил, культ слави і перемоги української зброї, могил, де спочивають лицарі-герої...

Розбудувавши людську й ідейно-дійову базу на ЗУЗ, ОУН поширює свою мережу й багатогранну дію на всі українські землі, головно на ОСУЗ, де панував жакликий московсько-большевицький терор. Знавцем і майстром у розбудові ОУН та вишукуванні все нових форм боротьби на центрально-східних землях України був сам незрівнянний полк. Євген Коновалець, що потім упав жертвою московських убивців.

ОУН завжди була і є з народом, для народу і в народі діє. Вона правдива народня організація, невичерпне джерело її сили — це наш народ, нескорений Прометей, що дає силу й ОУН. Вона, дух від духу, кров від крові витвір українського народу, вибрала найважчий, але найпевніший шлях національного визволення. У протилежність до різних українських політично-партійних угруповань, ОУН завжди розгорнула головний фронт боротьби проти кожного безпосереднього окупанта такої чи іншої частини української землі й унеможлиблювала таким чином диверсію будь-якого окупанта, що міг обманювати український народ, зорієнтувавшись, що в Україні нема такої революційної безкомпромісової сили, яка воює проти всіх окупантів, а передусім проти того, що безпосередньо окупає дану частину української території. Це один із

великих політичних договорказів, що їх ОУН дала українській нації.

Фронт проти всіх окупантів України, ставка на власні сили і співпраця лише з тими чинниками, які визнають нашу концепцію визволення та світобудови, себто визнають ідею розвалу російської імперії і відновлення УССД та інших національних держав поневолених Росією народів, — це черговий договорказ ОУН.

ОУН ніколи не залишала поля бою з окупантами, навпаки — розгортала широкий народній фронт боротьби проти всіх гнобителів. Коли окупанти відповідали терором, пацифікацією, масово організованим голодом, засланнями, вбивствами і тюрмами, бойовики ОУН відважно виступали на арену бою і давали свідоцтво своїй правді своїми революційними чинами і жертвами.

Глибоко розумів необхідність такого синтезування метод революційної боротьби сл. п. Степан Бандера, організатор бойових, героїських чинів, які одночасно пригадували всім, що тільки збройна боротьба може бути запорукою перемоги над ворогом. І ті, що виростали і виховувалися у боротьбі з окупантами України, що були готові на кожний героїчний чин, коли цього вимагало добро нації, — ставали прикладом-договорказом для цілого народу. З її рядів вилонжовалися великі провідники нації: Петлюра, Коновалець, Шухевич, Бандера та інші безсмертні борці за волю України — Грицько Чупринка, Єфремов, Данилишин і багато-багато імених і безіменних...

Культ власної армії, культ збройної боротьби проти всіх пацифістичних і антинаціональних сил знову відродився в Україні саме завдяки ОУН.

Культ нації проти всяких обманливих інтернаціоналізмів, культ національної суверенної держави, культ визвольного націоналізму проти всіх великопростірних імперіяльних конструкцій, культ влади нації проти культу анархічної свободи драгомановського типу, культ героїчної концепції життя, культ людини як Богородібною, визначеною національним змістом істоти, а не культ самозакоханого егоїста й гедоніста; культ воюючого християнства проти всіх його декадентських намісток, проти російського воюючого безбожництва, культ соціальної справедливості і національної суверенності — це головні ідейні, етичні і політичні семафори, що їх ОУН, проти хвилі, поставила і ставить перед нацією!

ОУН остаточно здемаскувала незмінно агресивну, ненаситну Росію, її імперіялізм, що приховується під різними видами, включно з комунізмом і вуалькою російського християнства; спрямувала сили українського народу проти відвічного ворога України — кожної Росії — червоної чи білої, провалила орієнтацію на можливий союз з „демократичною“ Росією не лише у змаганні теоретичної думки, а також у практичній дії, на широкому фронті боротьби.

ОУН наголосила, що комунізм, колективізація — це витвір російського загарбницького духу, як одна з форм поневолювання інших народів із допомогою силою накиненого їм російського способу життя, проти

якого ОУН в Україні повела безкомпромісову боротьбу всіма засобами. Натомість дала нації український образ життя, як протиставлення до російського, і за нього йде боротьба з окупантами.

У березні ц. р. минає 30 років від дня проголошення самостійності Карпатської України. ОУН була співтворцем цього акту, першого визову у тодішній Європі, киненого гітлерівській Німеччині. У боротьбі за самостійність Карпатської України ОУН склала великі жертви, своїх найкращих провідників-революціонерів: полк. М. Колодзінського — довголітнього військового референта Крайової Екзекутиви ОУН, шефа штабу Карпатської Січі, Зенона Коссака, визначного ідеолога ОУН, людину незламного характеру, та багато інших членів ОУН, що згинули в бою проти угорських загарбників на полі слави! Так ОУН була співтворцем згаданого березневого акту, спільно з героїським населенням Срібної Землі.

Коли на історичному шляху ОУН траплялися і помилки, вони ніколи не мали історичного, переломового, значення, бо були малими й незначними в обличчі основних правильних рішень ОУН. Вже за керівництва Степана Бандери ОУН прийняла велике, історичне, небувале в історії інших народів рішення — боротьбу на два фронти проти найбільших воєнних потуг тодішнього світу: Німеччини і Росії. З її ініціативи 30 червня 1941 р. проголошено відновлення Української держави. Голова і члени Українського Державного Правління, провідник і члени Проводу ОУН, не зважаючи на німецький терор і концтабори, відмовилися відкликати цей історичний акт і розв'язати УДП. ОУН створила Українську Повстанську Армію, що воювала на два фронти, сила якої зросла такою мірою, що в 1947 році проти неї уклали договір аж три держави — ССРСР, червона Польща і ЧССР. З ініціативи ОУН-УПА 1943 року в Україні відбулася Перша конференція поневолених московським большевизмом народів, завершенням якої є Антибольшевицький Блок Народів (АБН), що висунув єдинореальну визвольну концепцію власних сил, себто — спільний фронт поневолених націй, синхронізовані, координовані національно-визвольні революції і світовий протиросійський та протикомуністичний фронт, як допоміжний фронт у визвольній боротьбі на Рідних Землях.

Отже, чи є якась інша в українській дійсності сила, яка могла б рівнятися з ОУН? Чи є якась інша сила, що вела народ у бій, виправдала себе своїми здійснюваними політичними проєкціями, ідейно-моральною якістю своїх кадрів, їх готовістю на ризик, на безстрашний бій проти всіх ворожих Україні сил за свою українську правду?!

Період 1943-1950 років позначений героїськими чинами великого стратега української національної революції, головнокомандувача УПА, голови Проводу ОУН від 1943 р. на Рідних Землях, голови Генерального Секретаріату УГВР, революційно-державної формації України, протиставленої до т. зв. уряду УСРСР, — ген. Романа Шухевича-Тура-Лозовського-Чупринки. Під його командуванням УПА стала всенародною армією,

що боролася за самостійну Українську Державу, армією нових хмельничан, що виступили проти німецького і російського поневолення в обороні національних і соціальних прав українського народу.

Протинімецькою боротьбою ОУН-УПА елімінували советофільську орієнтацію в народі на теренах окупованих Німеччиною і перетворили двофронтову війну України на суверенний чинник світової політики.

Одночасний фронт проти обидвох найбільших тодішніх тираній світу став історичним дороговказом того часу для західних альянтів, щоб єдиним фронтом вільних і поневолених націй виступити і проти Берліну, і проти Москви, а тепер — проти Москви і Пекіну, замість творити союзи з московськими тиранами проти тиранів пекінських. ОУН через УПА і УГВР стала партнером у міжнародних переговорах з Угорщиною, Румунією, а також підпільною національною Польщею того часу в справі спільної боротьби проти спільного ворога. Воєнна повстанська концепція, як суверенний стиль ведення війни, притаманна Україні ще з козацьких часів, тепер розгорнулася до модерного типу ведення війни в термоядерній та ідеологічній добі, коли ідеї одуховлюють широкі народні кола, а озброєний народ вирішує долю тираній, що розпоряджають термоядерною зброєю, але непридатною у боротьбі з уярмленими націями.

Власне ОУН схопила і розгорнула суттєвий аспект воєнної доктрини — повстанський, що має особливе стратегічно-мілітарне значення в боротьбі за визволення України і є складовою частиною нашої визвольної концепції.

Репрезентуючи в той час державно-революційний суверенітет нації, УГВР, що постала з ініціативи ОУН, успішно провела бойкот виборів до московсько-большевицьких парламентів. Всенароднє повстання в 1943-1953 роках, отже на протязі цілого десятиліття, що його організували ОУН-УПА, рятувало українців, зокрема на ЗУЗ, від масового виселення і винищення, бо Москва хотіла таким способом погасити „всесоюзний пожар”, що розгорявся у цілій імперії.

У черговому періоді, в 1953-1959 роках, з ініціативи ув'язнених членів ОУН і бійців УПА розгорілися страйки і повстання в концтаборах Сибіру і Казахстану. Революційний пожар загрожував перенестися на Україну і на терени інших поневолених країн. Тому нічого дивного, що Хрущов рятував російську імперію з допомогою реорганізації концтаборів.

На самопосягати, на жертвах крові, на могилах героїв ОУН і УПА виростає нове, молоде покоління України, що не знає страху, мобілізує народ до масових акцій в Україні, страйків робітників і молоді, масових демонстрацій і ударів з окупантськими силами на вулицях міст України, включно з Донбасом і Одесою. Демонстрації перед судовими будинками, на судових залах, сміливі протести проти ув'язнювання борців за свободу творчості, за права людини і нації — головні ознаки сучасної боротьби з окупантами в Україні. Молоде покоління, що виростало на ідейному ґрунті ОУН-УПА, підняло великий бій своєю літературною, мистецькою,

науковою і публіцистичною творчістю, головно „захальною літературою”, стало на захист історичних пам'яток слави і волі України, величавих традицій українського народу.

Як 1941 року, під час зудару двох найжорстокіших тоталітарних імперіялізмів, ОУН висунула найсправедливіше революційне гасло: Свобода Народом — Свобода Людині! — так тепер, як доповнення до цього гасла, в розпалі визвольної боротьби з московськими імперіялістами, висуває нове гасло: Київ проти Москви!, що символізує боротьбу двох протиставлених світів.

Ідеї ОУН не мають кордонів, вони проникають, через АБН, на терени всіх поневолених в СРСР і його сателітних країнах народів, стали для них спільними, їх головна мета: розвалити російську імперію і відновити на її руїнах незалежні держави уярмлених націй! Навіть на вулицях Москви неросійська молодь стає ініціаторами демонстрацій в обороні прав і волі людини та народів.

Україна — революційна проблема світу, бо зі знищення найбільшої сучасної імперії світу — російської імперії — ґрунтовно зміниться і політична карта світу, як наслідок відновлення УССД. В авангарді боротьби України стоїть ОУН.

Україна стала проти Росії, Київ — проти Москви, як символи двох антиподичних світів — світу добра, свободи, правди, справедливості, гідності людини, суверенності націй, віри в Бога, проти світу зла, кривди, облуди, вийску, топтання людської гідності, імперіялізму, воюючого безбожництва! Спільний фронт уярмлених націй проти центру тиранії — це здійснювання визвольної концепції ОУН. Світовий фронт протиросійський і протикомуністичний — ключ до розв'язки світової ідейно-політичної кризи.

Закордонні частини ОУН — як складова частина ОУН — своїм безкомпромісовим становищем у питанні суверенітету української політики, переборюючи намагання проросійських і советофільських кіл деяких великодержав Заходу звести на манівці непередрішення і федералізму українську визвольну зовнішню політику, зберегли її власнопідметність і самостійність. Відбили теж наступ большевицького т. зв. культобміну і вийшли переможцем. Заініціювали новий стиль протиросійської дії у вільному світі — масові демонстрації на захист воюючої поневоленої України і черговий раз показали світові головну мету нашої визвольної боротьби та її безкомпромісовість.

З ініціативи Юнацтва ОУН, українська молодь — СУМ та інші молодечі організації — стала в передових рядах протиросійського фронту на чужині. Жертовність кадрів ОУН і всебічна підтримка української спільноти — у тому числі й матеріальна — стали гарантією суверенності всебічної визвольної політики ОУН, бо фінансова незалежність — це одночасно передумова політичної незалежності! ОУН відповідає за свою дію тільки перед власним народом і тільки він є її контролером.

І цієї революційної ОУН боїться Москва, боїться її суверенної української політики, утотожнює з банде-

ЧАС ПОВЕРНУТИ ЗБРОЮ ПРОТИ РОСІЇ!

(Заява Ярослава Стецька на II конференції Антикомуністичної Ліги в Сайгоні)

Маю честь представляти Антибольшевицький Блок Народів (АБН), Європейський Рух Свободи (ЕРС) і український революційно-визвольний рух ОУН.

АБН є міжнародною організацією, створеною для координування боротьби поневолених Москвою та комуністичними режимами народів за своє визволення.

Нашою метою є розвал російської колоніальної імперії, відомої під назвою Советського Союзу, на суверенні національні держави у своїх етнографічних границях.

Нашою метою є також повернення національної незалежності всім націям у державах, окупованих комуністами, включаючи Югославію і ЧССР, а також об'єднання у свободі всіх насильно поділених країн — Німеччини, В'єтнаму, Кореї і визволення китайського суходолу.

Шлях до досягнення нашої мети — координовані одночасні революції проти російського і комуністичного панування в усіх наших уярмлених країнах.

ривцями всі вияви українського патріотизму. Іменем сл. п. С. Бандери сьогодні в Україні окреслюється все, що правдиво українське, неросійське, протиросійське.

Відзначаючи 40-річчя ОУН, треба підкреслити, що передумовою всіх її досягнень була органічна, нерозривна пов'язаність ОУН з народом, з якого вона черпала свою силу і надхнення. Без народу-титана, без героїських батьків і матерів, синів і дочок, які ставали і стають, не зважаючи на московський терор в Україні, на захист великих, вічних правд України, своєї землі й своїх прав — не було б ОУН. Сила і незламність українського народу - це сила і незламність ОУН!

Тому в річницю заснування ОУН клонимо насамперед голови перед нашим героїським народом, перед його незліченими анонімними жертвами, перед його терпінням, і прирікаємо залишитися вірними йому, захищати його волю і права, аж до перемоги, згідно з нашим заповітом: „Здобудеш Українську Державу або згинеш у боротьбі за неї!”

Наша незмінна мета: розвалити російську імперію на національні суверенні держави всіх поневолених націй, згідно з концепцією АБН, шляхом національних революцій. А на чужині, у вільному світі, спільно з українською спільнотою організувати і давати всебічну допомогу воюючій Україні та всіма методами поборювати всюди російську тиранську імперію, її п'яті колони та всі ворожі Україні сили.

В умовах атомового пакту (непорушної рівноваги сил) Росія знайшла успішну методу експансії з поміччю підривних дій і партизанського способу ведення війни у вільних країнах. Ми вважаємо, що прийшов час, щоб повернути цю зброю проти Росії. Революції в комуністичній російській імперії — це єдиний спосіб обминути атомову війну в майбутньому, бо Росія прагне панувати над світом.

Єдиною імперією, що ще залишилась, і при цьому найгіршою в історії, є російська імперія, а комунізм є російським твором. Немає виправдання для її збереження і політики примирення відносно неї. Нації, пригнічувані нею, вимагають її ліквідації, вимагають для себе волі і самостійності.

Ми закликаємо провідників вільного світу і публічну опінію засудити російський імперіалізм та комуністичну тиранію і боротися разом з нами за усунення їх і за здійснення людських прав та національно-державної незалежності всіх тепер поневолених народів.

ОУН, її кадри, як в Україні, так і на чужині, ще з більшою натугою волі і самопосвяти докладатимуть всіх зусиль, щоб завітні мрії найкращих синів і дочок України якнайшвидше сповнилися. Щоб боротьба Києва проти Москви, ще за нашого покоління, закінчилася нашою перемогою.

У сорокріччя ОУН віддаємо шану і честь усім борцям-героям України, членам і нечленам ОУН, усім, хто в боротьбі проти Росії і всіх окупантів України в минулому 50-річчі віддав своє життя за волю і щастя своєї Батьківщини.

І пам'ятаємо, як особливе зобов'язання для нас усіх, що в тій найновішій добі історії українського революційно-визвольного руху всі три провідники революційної ОУН — Євген Коновалець, Степан Бандера і Роман Шухевич, як і С. Петлюра, впали на полі слави з рук російського окупанта! Вони передали вкритий славою прапор Української Національної Революції у наші руки, і ми донесемо його до вільного Золотоверхого Києва!

Героям Слава!

ПРОВІД

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Постій, січень 1969 р.

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

ПЕРШІ КРОКИ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

До найважливіших подій місяця січня належить звіт Президента ЗСА про „Стан Унії”, передача влади новому Президентові і його програмова промова. Багато політичних акцій у ЗСА і світі здержано до часу приходу нової влади в країні, що є найбільшою світовою потугою.

Виявилось це в першу чергу на мирових переговорах у Парижі, де американська делегація безуспішно вживала всіх заходів, щоб досягнути будь-які виследи. Північні в'єтнамці таки дотягнули початок властивих переговорів до часу призначення нової американської делегації.

Здавлення малярської революції в 1956 році російською армією, здавлення повстань українських, білоруських, балтицьких, кавказьких і туркестанських в'язнів у концтаборах у роках 1953-59, масові страйки і демонстрації робітників і молоді в Україні, на Кавказі, у Литві, Латвії, Естонії, Білорусі, Туркестані не лише проти соціального, але в першу чергу проти національного поневолення в роках 1959-68, переслідування в усіх країнах, поневолення російським імперіялізмом і комунізмом молоді інтелектуальної еліти, яка бореться за національно-державну незалежність і за права людини, брутальна російська навала на ЧССР, російська агресія проти Південного В'єтнаму, загроза для Південної Кореї, а також для Близького і Середнього Сходу, тоді як Середземне море починає опановувати російська фльота, комуністичні заворушення в країнах Західної Європи і Латинської Америки, провокування расових неспокоїв у ЗСА і розпалювання заворушень студентів — все це приклади з першої руки, які доказують, що політика т. зв. співіснування цілковито провалилася. Російська імперія поширюється, тоді як Захід змушений не тільки оборонятися, але й відступати.

Ми засуджуємо якнайгостріше безоглядну російську навалу на чеську і словацьку землі і підтримуємо боротьбу чеської і словацької націй за свої незалежні держави і людські права.

Ми закликаємо вільний світ до наступальної

14-го січня уступаючий президент Л. Джансон виголосив на спільному засіданні Сенату і Конгресу свій останній звіт про „Стан Унії”. Президент облеглив собі завдання, обговорюючи головні внутрішні справи і осяги його адміністрації — соціальні і фінансові, як зменшення безробіття і зріст добробуту населення. Далі говорив він про те, що минулорічний бюджет буде замкнений 30-го червня ц. р. з надвишкою в 2.4 мільярда доларів. Таке зрівноваження бюджету стало можливим завдяки додатковим податкам у минулому році. Він дораджував новому Урядові затримати й надалі підвищені податки.

постави, закликаємо піддержати, коли треба зі зброєю, національно-визвольні революції народів уярмлених російським імперіялізмом і комунізмом, щоб розвалити зсередини російську імперію і комуністичну систему. Відновімо національні незалежні і демократичні держави всіх поневолених націй!

Ми клонимо голови перед героїським в'єтнамським народом, що бореться за свою самостійність і об'єднання в свободі. Ми вшануємо пам'ять його впавших героїв.

В'єтнамський нарід бореться не тільки за свою свободу і незалежність, але тут, у Сайгоні, також обороняється свободу і незалежність вільних націй і гідність та права всіх людей!

Ми перестерігаємо вільний світ, особливо ЗСА, проти компромісу з комуністами, бо це означало б капітуляцію перед тиранами, перед уосібленням зла.

Ми пригадуємо вільному світові, що його воля обороняється кров'ю і терпінням поневолених націй.

Ключ до розв'язання світової політичної кризи лежить у визвольній боротьбі народів, поневолених російським імперіялізмом і комунізмом.

Вони є Ахіллесовою п'ятою російської тюрми народів і комуністичної системи!

Хто помагає нам, помагає собі!

Грудень, 1968 р.

Запропонований президентом Л. Джансоном новий бюджет замикається цифрою 195,3 бильйона доларів і є виразно нереальним. Це — вислід веденої демократами економічної політики, що, як пише „Дейлі Ньюз”, мала б забезпечувати „і гармати і масло” в часі триваючої війни. Така політика провадить до інфляції, яка вже досягнула висоти 4.8%. Виглядає так, що „економіка добробуту” була ведена під знаком війни, пожвавлення промисловости і зростання прибутків та податків.

Затягування війни у В'єтнамі відвертало увагу громадянства від міжнародних подій, що розвивалися некорисно для ЗСА, під знаком поширення у світі гегемонії Москви.

Говорячи про грізну ситуацію на Близькому Сході, президент Джансон радив шукати розв'язки у співпраці із Західньою Європою. Також радив він прискіпити ратифікацію договору про заборону поширення атомової зброї і розпочати з Москвою переговори в справі обмеження будови керованих ракет обох типів — для нападу і оборони, як і спеціальних оборонних інсталяцій.

Склавши подяку президентам Д. Айзенгаверові, Г. Труманові і віце-президентові Г. Гомфрі, сенаторам, конгресменам, воякам у В'єтнамі і всім своїм співробітникам, Л. Джансон просив усіх допомагати в праці новому президентові Р. Ніксонові. Присутні овацією прощалися з уступаючим президентом.

Менше ентузіастично прийняла промову про Стан Унії опозиційна преса. Коментатори вважають, що запропонований бюджет Конгрес зменшить, а також переставить найконечніші видатки під іншим кутом зору, залежно від їх пильности. Побудова „Великого Суспільства” може видатися меншою потребою, як оборона проти московської агресії.

20-го січня відбулась у Вашингтоні урочистість перебрання влади новим президентом ЗСА Ричардом Ніксоном. Інавгураційний акт відбувся в Капітолі. Провадив урочистостями сенатор Дірксен, який відібрав присягу на вірність Конституції від віце-президента Спіро Егню, а голова Найвищого Суду І. Воррен прийняв присягу від президента Р. Ніксона. Молитви проголосили грецький православний архієпископ Яковос і євангеліст Б. Грем. За-

ключну молитву прочитав архієпископ Нью Йорку Т. Кук.

У своїй короткій промові президент Р. Ніксон не вдавався в програмові деталі, які вже були висвітлені в його передвиборчих виступах.

Основна тема промови була — **мир у світі і заспокоєння в країні**. Президент зазначив, що люди в усьому світі хочуть миру і провідники народів побоюються війни з трагічними наслідками. В цій ситуації ЗСА мають виконати спеціальну роль. Накреслюючи свої завдання, Президент перестерігав перед занадто великими сподіваннями. Він говорив, що в своїй програмі передбачає обмеження озброєнь, але ЗСА і надалі будуть розпоряджати достатньою збройною силою, щоб ужити її там, де буде потрібно.

Президент передбачає відновлення і розбудову міст, забезпечення праці і доступу до освіти для всіх. Для здійснення цих завдань, — сказав він, — не вистачить засобів, якими розпоряджає адміністрація, і закликав громадянство допомагати Урядові передусім шляхом виявлення приватної ініціативи. Президент закликав громадянство до реалізму і спокою у внутрішніх дискусіях.

Інавгураційні урочистості відбулися згідно з прийнятими у цих випадках формами: урочистий переїзд Президента з Білого Дому до Капітолю і назад, дефіляда представників організацій і товариств з цілого краю, в якій взяла участь 50 оркестр, а ввечері балі в 6-ох найбільших залах столиці. Президент з дружиною відвідав усі ці балі.

Прихід до влади нового Президента і його промову прийняла преса, навіть опозиційна, прихильно. „Нью Йорк Таймс”, покликаючись на час урядування през. Д. Айзенгавера, при якому Ніксон вісім років був віце-президентом, зазначав, що урядування Д. Айзенгавера внесло елементи поміркованости і заспокоєння. Найголовнішими завданнями нового Уряду — вважає „НІТ”, — повинно бути замирення в Південній Азії, стримання розвитку озброєнь, а у внутрішній політиці — усунення розколу поміж багатими і бідними, поміж чорними і білими, утримання на високому рівні zatrudнення і розумна регуляція цін. Газета звертає ува-

гу на те, що перехід ери Джансона до ери Ніксона відбувся надзвичайно гладко.

„Дейлі Ньюз” писав, що новий Президент одержав у спадщині державу багату і могутню, але стурбовану великими проблемами.

Президент Р. Ніксон одержує сотки листів, в яких ліберали стараються скерувати його на шлях програм „Нового Розподілу”, „Справедливого Розподілу” та „Великого Суспільства”, що були для ЗСА нещастям протягом останніх 35 років. Лібералів денервує, що Р. Ніксон відмовився приобіцяти якесь нездійсненне чудо. Але громадянство, вибираючи Ніксона, розуміло, що не може бути такої речі, як „дармовий обід”. Воно має вже досить постійно зростаючих податків і окрадаючої громадянства з його заробітків інфляції. Настав час на ревізію дотеперішніх програм.

„Волл Стріт Джорнел” писав: „Ніксон має рацію, ставлячи нематеріальні цілі своїй адміністрації понад стисло матеріялістичні. Схопив він це дуже ясно під час виборчої кампанії в таких словах: „Ми вже досить маємо незгод та розбіжностей і тепер потребуємо часу на лікування ран, на віднову і на реалістичні надії”. „Час на вилікування” — не тільки найповажніша надія Уряду Ніксона, але й головна мірка для оцінки його досягнень.

Ще перед інавгурацією Р. Ніксон провів призначення членів свого кабінету — 11 осіб, як і численних урядовців на високих становищах. Одним із перших був призначений на нового провідника американської мирової делегації в Парижі Генрі Кебот Ладж.

Президент Р. Ніксон на своїй першій пресовій конференції заявив, що в Парижі нова американська делегація висунула проєкт повороту до здемлітаризованої зони, яка ділить два В’єтнами, повороту до Женевської конвенції з 1954 р., виведення чужих військ з Південного В’єтнаму і виміни полонених.

Далі Президент зазначив, що відношення ЗСА до комуністичного Китаю залишається без змін.

На запити журналістів президент Р. Ніксон заявив, що за найпильніші вважає він справи закордонної політики, хоч не будуть при тому занедбані й справи внутрішньої політики. Поза В’єтнамом найважливішою проблемою є про-

блема Близького Сходу. Президента не задовольняють висунені дотепер проєкти, і він думає, що на тому обширі треба добитися „проходження атмосфери”.

Президент є за ратифікацією договору про заборону поширення атомової зброї, але вважає, що з цим треба зачекати на становище Ради Безпеки ООН. Президент є за переговори з Москвою в справі обмеження продукції керованих ракет, але з певними змінами в тім напрямі, щоб ЗСА завжди були в стані оборонної вистачальности. (Ліберали бояться, щоб ЗСА не „перевищували” Москву в озброєнні).

Журнал „Ю. С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт” в числі з 3-го лютого у статті „Ціна сили для ЗСА” писав: „В цей час дві суперпотуги тримають ключ до світової рівноваги — це сила ч. 1 ЗСА і сила ч. 2 Советська Росія. Росія ставить перед собою експансивні цілі. ЗСА уникають порушення баянсу сил. Новий Президент має виявити, яким способом хоче він переконати більшість некомуністичних країн світу, щоб вони допомогли ЗСА утримувати баянс сил. Кошти озброєння зростають і осягнуть цифр, які унеможливлять найнеобхідніші реформи. Президент може шукати розв’язання тієї справи в двох напрямках. Перший — це шукання спроб стримати зростання з поміччю договору з Москвою, але досвід показує, що тут трудно буде сподіватися скорих і успішних наслідків. Другий спосіб — це допомога Британії, Франції, Західної Німеччини, Японії і інших країн, які повинні нести частину тягару оборони”.

У внутрішніх справах Уряд Ніксона старатиметься поборювати інфляцію шляхом зміцнення вартости доляра і стабілізації цін, не викликаючи зросту безробіття. Щодо зменшення податків Президент заявив, що ця справа буде вирішена по докладній перевірці проєкту бюджету, запропонованого попереднім Урядом.

Завогнення ситуації на Близькому Сході

Відносини Ізраїлю з арабськими країнами протягом січня щораз більше загостювались. З початком січня президент де Голль звернувся до ЗСА з пропозицією виступити спільно з Британією і СРСР в справі замирення на Близькому Сході. Уряд президента Л. Джансона стримався з відповіддю до часу перебрання

Д-р Михайло Кушнір

ЩАСТЯ І ПОКЛИКАННЯ ЛЮДИНИ

IV

Основою традиційного, християнського погляду на людину було переконання в ідентичності її щастя зі службою Богові. Бути щасливим — це значила бути милим Богові, а служачи Богові люди здобували власне щастя. Опертям для цієї концепції було поняття душі, особливої, безсмертної, яка являлася Божим первнем в людині і яка була водночас її найглибшою істотою. Отже, щастя людини не було її виключно приватною справою, але мало об'єктивне і метафізичне обґрунтування. Воно було ціхою виконуваного покликання: людина, здійснюючи Божий закон, здобувала завдяки цьому власне радісне добро.

Ця концепція втримувала в рівновазі егоїстичні й понадегоїстичні елементи в людській натурі. Турбота про душу, як начальна турбота людського життя, була одночасно виконанням обов'язку і шуканням особистого щас-

тя. Завдяки цьому дбайливість про власну долю ніколи не ставала тісним егоїзмом, а служба Богові ніколи не мала абстрактного і безособистого характеру. У перекладі на філософічну мову ті догми віри означали, що людина, яка певним окресленим способом дбає про себе, дбає водночас про цінні й об'єктивні закони буття.

Цей уклад понять зазнав тяжких ударів у новітній добі, коли устійнилося розходження між людиною і буттям, охопленим метафізично. Закони буття перестали бути законами, що числилися зі щастям людини. Її змагання до нього набирало виключно підметного характеру. Завдяки цьому починала відвертатися давня концепція: щастя людини переставало бути вислідом виконуваного покликання, а натомість покликанням людини стало здобування щастя, особливо відколи людське покликання почали

влади новим Президентом. Одночасно Франція повідомила, що припиняє доставу до Ізраїлю літаків і іншого військового матеріалу. Ізраїль відповів на це, що має вже досить розбудований свій власний военний промисл, але замовлень на літаки у Франції не відкликав, сподіваючись, що ситуація ще зміниться. Тим часом Москва продовжує озброювати арабів, зміцнює свою флоту на Середземному морі, яка досягнула вже кількості 50-ох одиниць, і розпалює в арабських країнах жагу відплати за програму в 1967 році війну.

Московський агресивний імперіялізм прагне заволодіти стратегічними пунктами Середземного моря з його шляхами до Перської затоки та Індії, розбудувати ракетні пляцдарми проти Південної Європи і захопити в своє посідання багаті джерела нафти в арабських краях. Москва не потребує вислати туди армій: вистачить їй вислати свою зброю і дорадників, а арабські країни обернути в своїх сателітів.

ЗСА глибоко занепокоєні можливістю воєнного конфлікту на Близькому Сході, що може стати початком 3-ої світової війни. Що ж і ка-

зати про країни Західної Європи, що стали лицем до лица з агресивною, озброєною ракетами Москвою — на сході збоку Польщі, Східної Німеччини і Чехо-Словаччини, а на півдні збоку Середземного моря. Справу ускладнює та обставина, що ЗСА і Франція „співіснують” з Москвою, хоч в тому „співіснуванні” московські вожді мають цілі зовсім не мирного характеру. Спочатку Франція підтримувала Ізраїль і американську політику на Близькому Сході. Коли ж демократичний Уряд ЗСА поставився до тієї підтримки холодно — Франція стрималася.

В останніх днях січня в Багдаді, столиці Іраку, скарано на горло 14 шпигунів, в тім числі 9 жидів, і заповіджено суд над дальшими 65 особами. Це викликало сильне враження у світі і завогнило стосунки на Близькому Сході до найвищого ступня. Саме тепер найвищий час для Уряду президента Р. Ніксона інтервенювати на тому обширі — погодити арабів з Ізраїлем і усунути з того „трикутника” — ЗСА, Франція, Москва — московського агресора.

С. Корниз

окреслювати виключно емпіричними і суб'єктивними категоріями.

Змагання до щастя як самоіснуючої вартості характеризувало в усій ширині ідеологію доби просвічення, однаково в філософічних, як і в суспільних поглядах, і слушно було тоді трактоване як зовсім нове життєве гасло. Це гасло підняло і розгорнуло XIX століття. Утилітаризм і гедонізм у філософії, а лібералізм у суспільно-політичному житті ставили щастя людини як найвищу мету і найсильніший мотив поступування. Політичній діяльності наказували дбати виключно про досягнення цієї мети, а моральне поступування зведено цілковито до посягання щастя. І трактовано щастя не тільки як найвищу ціль людських змагань, але водночас і як основний чинник направи людини та стосунків між одиницями і групами.

Завдяки щастю одиниць мала здійснюватися свободна й тривала суспільна гармонія, бо тільки завдяки щастю людина стає доброю, зичливою для інших, ладна любити і цінувати ближнього. Тільки в щасті вона досягає щораз буйніший ріст своїх сил і можливостей та визбувається їди, якою затрує і деправує себе саму. Ця віра в творчу і поєднуючу міць індивідуального щастя найповніше виявляється в лібералістичному погляді на світ, висказуваному в суспільно-політичних доктринах, як і в педагогічних системах, особливо в XX столітті. Утопії XIX і XX віків живилися цією вірою.

Ця новітня концепція щастя, що розуміла його як самостійну вартість, незалежну від метафізичного й об'єктивістичного розуміння добра, формувала в людині поставу вимоги. Вже доба просвічення протиставляла традиційному розумінню життя в категоріях обов'язку — трактування його з точки зору належності. Ідеологія прав людини й громадянина була найсильнішим виразом тієї постави, що узагальнювалася щораз більше в суспільстві. XIX століття пішло ще далі цим шляхом, використовуючи відповідним способом доконувані суспільні зміни і наростаючі технічні можливості. Зріст ролі економічного чинника в житті збуджував ще більше силу цієї постави.

Найсильнішим чинником постави, яка ставила вимоги — було посягання свободи. Свобода ставала головним предметом домагань, бо

відколи щастя ставало суб'єктивним добром одиниці, його досягнення стало залежним передусім від посідання повної свободи керування власною долею і заспокоювання власних прагнень. Людина — щоб здобути щастя — мала бути вільною не тільки від політичних обмежень і економічного визиску, але мала також досягнути визволення з релігійних пересудів, з традиції, з повинностей. Знаменною рисою новочасної думки був саме змаг до викривання форм утасної неволі людини.

Психоаналіза з усією пристрасстю виявляла ті різноманітні, заховані і небезпечні заломання та внутрішні пов'язання. Щойно визволення з тих внутрішніх пут, накладаних вихованням, опінією, релігією, суспільством, мало запевнити дійсну свободу людині, лікувати її психіку, вести її до повного щастя.

Пов'язання постави, яка ставила вимоги до життя і ближніх із засадою індивідуальної свободи, являлися, згідно з сучасними поглядами, головними умовами щастя. Тільки через свободу вів шлях до щастя і тільки завдяки домаганням, піддержуванню силою, можна його здобути. Сили, які основно протиставилися тій ідеології щастя, існували впродовж цілого XIX стол., але їх трактували як пережиткові сили, які підтримували тип життя, що минав. Такий характер присуджувано релігійним і консервативним течіям.

У другій половині XIX стол. нову боротьбу з гедоністичними і лібералістичними гаслами підняли націоналістичні й соціалістичні течії. Обидві ці течії почали підкреслювати, що правдиве щастя в посвяті себе самого для великих спільних цілей. Але, хоч боротьба націоналізму і соціалізму з гедоністичними й індивідуалістичними концепціями ставала щораз голоснішою в XX стол., вона не була основною боротьбою.

Націоналізм і соціалізм були, загалом беручи, течіями, які в суті речі визнавали гедоністичну концепцію щастя, тільки спирали її на людських групах, а не на одиниці. Щастя ставало чимсь, що можна було досягнути тільки громадно: його здобували суспільні класи, здобували народи. Щастя одиниць було тільки участю в громадських здобичах, і тільки тоді воно мало запоруку тривалості. Інші форми

щастя, здобувані одиницями на власну руку, були, з цього становища, проминальні.

Ця колективізація гедонізму не могла, очевидно, бути його поваленням, вона ставала радше його скріпленням. Постава, що ставила вимоги, здобувала особливу міць, коли її сила знавала клясового чи національного помноження. Права свободи, приписані групам, побуджували до неопанованого імперіялізму.

Отже, реакція проти надужить давнішого індивідуалістичного гедонізму веде до нових небезпек, протилежних попереднім, а саме до цілковитого перекреслювання прав одиниці на власне щастя. Одиниця має сповидно добачати щастя, вповні і достатньо, в дорученій їй службі. Таким чином патосом великих кличів героїзму і посвяти оправдується не один раз трактування людини як знаряддя задумів, які не є для неї важливі й цінні. А проти цього тим сильніше протестує традиційна доктрина індивідуалістичного героїзму. Атака тоталістичного ригоризму не тільки її не валить, але власне провокує до реакції.

У зв'язку з цим дуже цікаве становище до цієї проблеми українського націоналізму, який шукає шляхів, що ліпше вивели б із манівців гедонізму, ніж могли це зробити обидві ці течії в своїх дотеперішніх формах, кидаючи гасло тоталістичного аскетизму. Щоб їх знайти, треба бачити помилки і вартості обох становищ. Доктрина гедонізму мала ту вартість, що вона була обороною людини проти неволі, несправедливості, визиску, вже самим признанням їй прав дбати за власну особу. Такий характер гедонізму виступав чітко наприкінці XVIII стол., в добі боротьби з абсолютизмом і становістю, в XIX стол., коли йшлося про долю покривджених верств, в XX стол. у протиставленні до статистичних прямувань. Помилкою гедонізму було поверховне розуміння щастя і людини, тому він санкціонував паразитичну і розбійницьку дію одиниць. Націоналістичний аскетизм слушно атакував цю помилку, але, атакуючи її, пішов у фальшивому напрямі. Не те було помилкою, що ставлено засаду щастя людини, але те, що вчили фальшиво розуміти щастя. Тому належало боротися не зі самою засадою, а з небезпекою і шкідливим розумінням істоти людського щастя. Тим часом тоталізм, цілко-

вито відкидаючи противне становище, перекреслив також і слушні права людської особи на власне щастя.

Український націоналізм прагне розуміти щастя одиниці, як вираз здійснювання того, що є істотним людським покликанням. Це значить, що щастя пов'язується з ідеєю добра, схопленого об'єктивістично й метафізично, що щастя перестає бути ціллю людських змагань, стаючи тільки окресленим станом, станом притаманним життю одиниці тоді, коли вона охоплює собою те, що є добром. Тому український націоналізм стоїть на становищі, що головним знаряддям, з поміччю якого людина виконує своє щастя, не може бути свобода, як звільнювання від обов'язків і повинностей. Він добачає його радше в нав'язуванні лучби. Чим більше поширюється коло людей і речей, з якими одиниця нав'язує нитку спільності, чим глибший стає союз, тим повніше стає людське щастя, і навпаки — постава вимоги до буття і ближніх не запевняє щастя, вона витворює тільки постійне напруження боротьби і спорів, нехоті і заздрости. Щастя знаходиться радше на шляхах з'єднання, зцілювання, на шляхах любови, яка заповнює і вимагає. Таке щастя не є викалькульованою заплаатою за труди, але йому не чуже також поняття зусилля, ні поняття турботи про те все, з чим людина пов'язала свою долю, ані навіть поняття жертви, яку оправдує любов.

Таким чином починає оформлюватися нове розуміння щастя людини, як реалізації загальнолюдського й особистого покликання одиниці, як стану, який охоплює людину, коли вона нав'язує зв'язок любови з ідеєю добра.

40-РІЧЧЯ ОУН В СИРАКЮЗАХ

Місцеві Організації Українського Визвольного Фронту — ОЖ ОЧСУ, ООЧСУ, СУМА і ТУСМ — влаштували в неділю 2-го лютого ц. р. в залі Українського Народнього Дому Ювілейний Бенкет для відзначення 40-річчя створення Організації Українських Націоналістів — ОУН.

Головним доповідачем на Бенкеті був визначний громадсько-політичний діяч, кол. головний редактор „Шляху Перемоги” в Мюнхені ред. Данило Чайковський. В мистецькій частині виступив відомий жіночий квартет „Верховина” з Торонто під керівництвом Олени Глібович.

В. Золоторіг

МАТЕРІАЛІСТИЧНИЙ І ІДЕАЛІСТИЧНИЙ СВІТИ

Останні часи в країнах західного світу позначилися соціальними феноменами, що їх походження і суті й досі не розкрили соціологи, політики та дослідники психології мас. Це — періодичні вибухи заворушень переважно студентської молоді, що в Америці ускладнюються ще й расовими заколотами, хаотизуючи подеколи життя у великих її містах.

Чого хоче, чого допоминається „невдоволене покоління” кошлатих, бородатих студентів у зумисне обшарпаному одязі, яке критикує суспільно-політичний уклад своєї країни, критикує своїх батьків, професорів, шкільну систему, виступає проти „естаблішменту”?

З особливо широким вахляром вимог, часто взаємосуперечних, виступили студенти в „травневій революції” у Франції. І на стінах історичної Сорбони здивовані журналісти бачили тоді, поруч з портретами й гаслами „найбільш ортодоксального комуніста” Мао, найзавзятішого Сталінового суперника Троцького, лідера російських анархістів XIX століття Бакуніна, навіть портрети основоположника психоаналізи Зігмунта Фрейда, який ніколи політичними справами не цікавився.

Молодь не визнає авторитету і не вірить у мудрість своїх батьків, які протягом лише трьох останніх десятиріч розпалили дві світові війни, і хоче перебудувати світ за своєю власною впадою, — кажуть одні. Молодь у країнах матеріального достатку бушує й казиться з жиру, виладоує в бунтах надмір своєї енергії, — кажуть другі. Молодь в атомовій добі, в обличчі небезпеки світової катастрофи, підсвідомо боїться майбутности, боїться відповідальности, коли прийдеться їй заступити місце старої генерації, і свій підсвідомий страх виладоує в деструктивних діях і гаслах. — кажуть треті. І ще є навіть біологічні пояснення цих молодечих розрухів, що їх уподібнюють з раптовними розрухами в тваринному світі, в світі гризунів і комах, спричинюваними підсиленням сонячної радіації і іншими природними факторами.

Дотепер жадної конструктивної програми, ніяких оформлених, конкретних вимог, якщо не рахувати дрібних академічного чи пацифістич-

ного характеру, бунтівливі студенти Америки, Франції, Німеччини і Британії не виявили. Чи не тому, наприклад, у Франції особливо популярністю користувався в „травневій революції” Бакунін. Аджеж це він заперечував будь-які закони, будь-яку владу, навіть виборну, отже демократичну, і вимагав повалення будь-якого „естаблішменту”.

Комуністи, які стараються використати кожний, бодай найменший неспокій в „країнах капіталу”, щоб підірвати їх устрій і встановити свій власний, напевно в студентському міжнародному русі, особливо в американській „Новій Лівиці”, беруть дуже активну участь, щоб його опанувати і ним контролювати. Про це виразно перестерігав довголітній шеф ЕфБіАй Едгар Гувер. Але годі сказати, наскільки це комуністам вдається в часи загальної кризи і розпаду комунізму, як ідеології, з його скам'янілими, нежиттєвими догмами. В кожному разі Москва з виразною неприязню поставилася до лідера французьких бунтівливих студентів, німецького жида Кон Бендіта, який заявляв прилюдно, що „марксистські режими уярмлюють людину”.

На тлі войовничих виступів „Нової Лівиці”, що готова навіть збройною силою валити в Америці існуючий лад, учиняти найбрутальніші — на зразок чикагської — демонстрації, зовсім іншого роду феноменом виглядає похід „гіппісів” у ровний ними ілюзорний світ. „Гіппіси” і „діти квітів” — також міжнародне явище, що зродилося зі східної філософії протиставлення злу, з елементами російської толстовщини. Вони також протестують, але пасивно, проти „естаблішменту”. Вони не воюють, а втікають від сучасного світу з поміччю наркотиків та ізоляції від буденщини. Вони хочуть вірити в щось, чого не знають, пробують пізнати й розкрити суть і призначення життя в штучному стимулюванні своїх почувань.

Очевидно, на відміну від молодих бунтарів, що виступають сьогодні з безглуздими, псевдодемократичними гаслами, а завтра, інспіровані комуністами і за московські гроші, можуть вистворити якусь нову, руйнівницьку ідеологію,

оформитися як поважна загроза для країни, — „гіпписи”, що, до речі, рекрутуються в значній частині з дітей заможних родин, явище скоро минує. Вони також деструктивний, але не шкідливий в своїй основі елемент, який, „перехворівши”, ще може вернутися до систематичної науки, до нормального життя.

**

Отак, уживаючи популярного колись в Україні терміну „безґрунтянство”, можна схарактеризувати психічний стан тієї частини сучасного, матеріально забезпеченого, вихованого в дусі лібералізму молодого покоління на Заході, яке ввійшло в гострий конфлікт із своїми урядами і своїми батьками.

А як же там, у країнах за залізною завісою, вже досить подіравленою хвилями західних радіовисилань, що — як обурюються московські гавляйтери — „намагаються захитати мораль і отруїти своєю ідеологією громадян комуністичних країн”?

Прогресивна, в дійсному, не комуністичному значенні цього слова, молодь у країнах під комуністичними режимами після того, як частково виявлено злочини Сталіна і його партії, також виступила з гострою критикою своїх батьків, які довгими роками або пасивно ставились або скріплювали своїм безумовним послухом потворний „культ особи”, що ніби Молох пожирав кращих синів і дочок поневолених народів. Ця молодь повела рішучу боротьбу, що своїми цілями й методами докорінно різниться від цілей та метод „гіпписів” і „невдоволеного покоління” на Заході. Спільне гасло цієї молоді: вільні вибори, свобода слова, преси, зборів, походів, організацій... Отже, власне те, за що боролися ще революціонери XVIII століття і що на Заході вже давно ввійшло у щоденний побут. На Україні і в інших країнах так званого СРСР передова молодь, крім цих свобод, бореться ще проти веденої московським шовіністичним ЦК КПСС русифікації, за культуру і мову своїх народів, зневажуваних і нищених окупантами — бореться за усамостійнення своїх країн.

Будапешт, Східний Берлін, Варшава, Прага вже бачили на своїх вулицях і площах організовані колони молодих протестантів, бачили барикади, вуличні бої, кров і трупи. У кожній

з цих країн боротьба проти насадженого Московією режиму виявлялась по-різному. Але спільним для всіх тих заворушень було і є прагнення будувати життя по-своєму, незалежно від московського диспозиційного центру. І, очевидно, в кожній країні починалося з мінімальних вимог, що з ходом подій наростали і виявляли виразний антикомуністичний, націоналістичний характер.

Після окупації Чехо-Словаччини збройними силами держав Варшавського пакту ситуація в країнах-сателітах ніби „унормувалась”, коли не брати під увагу триваючого пасивного спротиву. І от сумлінням світу потрясає студент Палаха, який, за прикладом буддистських монахів у В’єтнамі, обіллявшись газоліною на історичній площі Вацлава у Празі, підпалює себе сірником і обертається у живий смолоскип. Цю несамовиту форму протесту проти окупантів, проти насильства над своєю батьківщиною повторюють у Чехо-Словаччині і Мадярщині ще п’ять студентів. І знову бурхливі демонстрації молоді, урочисті похорони-маніфестації. Духова революція невгавас.

Світ, затамувавши віддих, стежив за цими подіями, що пригадували похмуре Середньовіччя з його трагічним автодафе в Іспанії і Португалії. Але тоді „сретиків” палили на кострищах, а тепер вони палять самі себе. Ще хіба самоспалювались, збираючись по хатах, у XVII столітті так звані „розкольники”, які протестували в такий спосіб проти введених московським патріархом Ніконом церковних реформ.

Ім’я Палаха облетіло сторінки світової преси. А хто пригадує тепер у вільному світі коротку вістку про українця з Полтавщини, Миколу Дідика, який у 1966 році на Красній площі в Москві започаткував цю серію протестів-самоспалень? І напевно повірили тоді ідіотичному офіційному советському виясненню, що Дідик, мовляв, учинив це в стані нервового розладу після того, як йому відмовлено дозволу поїхати добровільцем до В’єтнаму, щоб бити там... „американських агресорів”. Пізніші вияснення з югославських джерел про те, що Дідик протестував своєю смертю проти масових арештів на Україні, пройшли непомітно.

А в травні 1968 року „живий смолоскип” запалав на центральній площі Києва. Це Василь

Макух, ще недавній в'язень совєтського концтабору, колишній упівець і член ОУН, з криком „Хай живе вільна Україна!“ прирік себе на страшну смерть, протестуючи проти обмовлення його батьківщини, проти розгулу московських шовіністів.

Світова преса про Василя Макуха не написала нічого, бо в столиці України немає постійних західних кореспондентів, а ствердженням туристів не завжди довіряють. Та й український націоналістичний рух неохоче згадує „велика преса“, яка все ще не визбудеться русофільства в усіх його виглядах.

Чи не протестував Макух також проти масових арештів і засудів у західних областях України після викриття політичної організації Український Національний Фронт, що підпільно діяла від 1964 року? Із пересланих з України вісток виходить, що ця організація навіть видала кількадесят чисел власного журналу „Батьківщина і Свобода“, в якому передруковувала також деякі матеріали з журналу „Ідея і Чин“, органу Проводу ОУН, що виходив під час останньої війни.

Для еміграційних „демократів“, які ненавидять бандерівців гірше, як більшовиків, це були, либонь, прикрі вістки, бож вони на всі лади доказували в своїх газетках, що в Україні націоналізм умер і не має виглядів на відродження, що там іде боротьба лише за повернення ленінських позицій, за введення в життя конституції, яку, мовляв, сталіністи нехтують. Тепер наші „демократи“, якщо хочуть бути чесними з собою, мають нагоду перевести ревізію своїх уявлень про передову сучасну українську молодь і переконатися, як ті їхні уявлення далеко розбігаються з живою дійсністю.

Численні листи-протести до найвищих совєтських чинників проти русифікації, дискримінації української мови, нищення історичних пам'яток, листи, що їх підписують поети, письменники, науковці, мистці, а останнім часом і робітники, знаючи, на що вони себе наражають в цих часах московської шовіністичної вакханалії — це також своєрідні смолоскипи, в яких згорають особисті кар'єри і матеріальна забезпеченість відважних людей, українських патріотів, для того, щоб жила і розвивалась їхня нація.

Поворотом до індивідуального терору, як засобу розхитувати й валити режим, був недавній атентат перед кремлівською брамою в Москві, виконаний якимсь Ільїним, совєтським ляйтенантом в уніформі міліціонера. Перше офіційне вияснення, що цей атентат учинив проти совєтських космонавтів психічно-хворий чоловік, негайно замінено іншим — що це була „політична провокація“. Бо напевно ніхто в Совєтському Союзі не повірив, що атентатник заміряв на життя космонавтів тоді, коли разом з ними їхали Подгорний і Брежнєв.

Світова преса, коментуючи невдалий замах на совєтських вождів, пригадує спровоковане Сталіним убивство Кірова в 1934 році і замах на Леніна, учинений лівою есеркою Каплан в 1918 році. Обидва ці атентати використано тоді для переведення грандіозних „чисток“, в яких згинули сотні тисяч невинних людей. Чи не стане ця спроба зліквідувати Подгорного і Брежнєва притокою для масової розправи з усіма незгідними елементами?

Але не знає читач „великої преси“ про те, що також на Хрущова в 1958 році, коли їхав він в авті вулицею одного з українських міст, кинув незаний український патріот гранату. Тоді пощастило Хрущову уникнути справедливої кари за його злочини супроти українського народу, бо граната — не розірвалась...

Робітничі страйки в Україні і на Сибіру, вістки про які просочуються на Захід „татарською поштою“, суди над „бандерівськими горлорізами“, що про них час від часу повідомляють совєтські газети, колективні відкриті листи, підпільні летючки, памфлети та інформаційні бюлетені з описом подій і фактів, що їх замовчує офіційна преса, демонстрації молоді всупереч забороні влади, прилюдні самоспалювання і атентати — все це оті полум'яніючі віхті назріваючої революції, в якій напевно візьмуть участь всі поневолені Москвою народи. І всіх їх під національними прапорами поведе українська націоналістична молодь.

Розклад совєтської тоталітарної системи, гниття комуністичної ідеології, зростання націоналістичних настроїв і назрівання революційного вибуху — ці смертельні для міжнародного комунізму небезпеки, очевидно, розуміє дехто з мислячих теоретиків у московській партійній верхівці. Але ці перестрашені в ЦК

Лев Шанковський

БОЛЬШЕВИКИ ПРО УПА

(З серії: Ворожі свідчення про УПА)

(Продовження)

Фінал: На „службі” Волострігу. „Українсько-американські” і „українсько-канадійські” націоналісти в рядах УПА привиджувалися, поруч „українсько-німецьких” націоналістів, советському диверсантові полк. Медведєву ще на Волині в 1942-1943 роках. Характеризуючи українських націоналістів на Волині, цей „матерой” (закоренілий) чекіст зумів відгадати цілу майбутню „лінію” КПСС, що буде зобов'язувати „органи безпеки” 25 років пізніше у відношенні до українських націоналістів узагалі.

Ці „украинские националисты, вскормленные в берлинских пивных, в кабаках Оттавы и Чикаго, люди без паспорта, без родины, подданные международной биржи, проходимцы, готовые продать себя и Гестапо, и Интеллидженс сервис, и Федеральному бюро расследования и любой другой буржуазной разведке”, говорили тоді, як пише полк. Медведєв, мішаною „українсько-німецькою мовою”, яку важко було розуміти, а особливою ознакою цих людей було те, що їх відрізняв „маникюр на пальцах, счи-

КПСС особи — безпомічні лікарі в обличчі невиліковної хвороби „нової кляси”, розжирілої і зажланної, яка навіть для власної вигоди не хоче піддаватися ні на яку хірургічну операцію — доглибинну реформу соціально-політичного укладу. А що вже й казати про справедливу розв'язку національної проблеми, яка для кремлівських теоретиків є „остаточно і назавжди розв'язаною”!

„Нова кляса” в ССРСР нерухоміє в захопленні й подиві перед уявною величиною своєї колоніальної імперії, „всемогутністю” свого військового і поліцейного апарату, перед багатством свого атомового арсеналу. Нових, інших шляхів у майбутність провід „нової кляси” не бачить і не хоче бачити, бо він має випробувані й вдосконалені Сталінім традиції імперіалістичної Росії Романових. Він вірить, що примусом і терором, тюрмами і концтаборами можна вічно тримати в покорі уярмлених людей. Історія диктаторів ніколи нічого не навчила. Тож гнилим трупом на історичному шляху залишиться советська „нова кляса” із своєю партією, своїми теоретиками і своєю комуністичною, антинародною ідеологією ненависти.

**

Карл Маркс і Фридрих Енгельс глибоко вірили, що вони розкрили єдиноправильні „залізні закони” історичного розвитку людства.

Під знаком марксизму-ленінізму ішла перша половина бурхливого ХХ століття. Але вже в 50-60-их роках, після 25-річної безпрецедентної диктатури „найвизначнішого марксиста” і „вірного Ленінового учня” Сталіна Кривавого, з усією очевидністю виявився цілковитий крах довголітніх комуністичних експериментів, крах теорії, що визріла в голові її бородатого основоположника Маркса. Всупереч його теорії ще тільки у відсталих економічно і культурно країнах знаходяться групи людей, які вірять у „залізні закони”.

Сучасна доба в країнах, що переживають на власному досвіді владу комуністів, іде під знаком творчих, безкомпромісових націоналізмів. Прагнення свободи особистої, свободи для своїх народів охоплює молодь, і вона підносить прапор боротьби на життя і на смерть. Українська молодь у цьому змаганні веде перед.

Молодь — там, за залізною заслоною, і молодь — тут, у вільному світі. Там, у її кращій частині ідеалістичні пориви, любов до свого народу і своєї батьківщини, своєї культури і історії, готовість на всяку жертву. Тут у її ліберальній частині — хворобливі, імпульсивні шукання того, чого немає і не може бути, безглузді бунти задля бунтів, зневага до себе, своїх батьків і своєї історії. Два світи: ідеалістичний і матеріалістичний. Дві боротьби: за свободу і проти свободи...

тавшийся у бандитов признаком особого лоска"¹⁹⁶).

Очевидно, наявність людей з Оттави чи Чикаго в УПА, як теж усі ці фантазії про „манікюр”, що надаються до психоаналітичного розслідування за методами Фрейда, — це суцільна вигадка Медведєва. Мені був відомий тільки один старшина УПА, що народився в Нью Йорку, але й той вернувся з батьками в Україну ще молодим хлопцем¹⁹⁷).

Починаючи від цих „спогадів” полк. Медведєва і, зокрема після закінчення війни, лінія пов'язування УПА з „американськими імперіалістами” починає набирати на силі. За свідченнями „документальної студії” Беляєва-Рудницького, „американські імперіалісти” прийняли патронат над УПА доволі вчасно. „Ще в дні, пишуть ці „дослідники”, „коли радянська артилерія обстрілювала Берлін, архіви німецького гестапо і воєнної розвідки разом з усіма списками таємної агентури німецького фашизму на вантажних машинах прибули в Шварцвальд (Західня Німеччина). Там у глухому чагарнику автоколони, яку очолювали видатні чини гестапо, зустріла колону американських „студбекерів”, де за кермом сиділи посіпаки з американської служби сі-ай-сі. Всі справи гестапо й абверу були обережно перевантажені з німецьких в американські автомашини. Американська розвідка захопила в свої руки спадщи-

196) Медведєв, назв. праця, ст. 80, 82, а теж 405, 425-426. Часті згадки автора про „манікюр” або „лякеровані нігті” в українських повстанців свідчать власне про якусь одержимість автора, що надається до психоаналітичного розслідування для відкриття одержимого „ідеї”. Можливо, що стан цієї одержимості характеризував узагалі членів „органів безпеки”, які дуже часто лякерували собі нігті. У спогадах Медведєва (ст. 425-426) описана справді макабрична сцена, як відомий уже нам Крутіков повзе в лісі, тікаючи після розгрому своєї групи, і натрапляє на труп повстанця з червоними лякерованими нігтями. „Нагло він перестав дихати, — пише за Крутікова Медведєв, — щось цупке затримало йому рух. Це був труп. Крутіков звернув очі на покручені пальці й побачив червоні лякеровані нігті перед собою. Манікюр! Він повз далі, почувачи, що сили вертаються до нього”. Гадаю, що кожний читач зрозуміє, що згадки про „лякеровані нігті” в українських повстанців є суцільними вигадками Медведєва, бо в УПА ніхто собі нігтів не лякерував.

197) Прізвисьце цього старшини було Шумейко. Див. ще Український Квартальник, Нью Йорк, том VIII, ч. 3, Літо, 1952, ст. 228.

ну Гітлера і Гімmlера для ведення таємної війни проти СРСР. Шпигунська служба США прийняла на своє озброєння і кадри перевертнів українських буржуазних націоналістів. Їх використовує сьогодні як свою агентуру також і шеф шпигунського центру Західньої Німеччини генерал Рейнхард Гелен"¹⁹⁸).

Мабуть, вірним є твердження психологів, що люди скоріше вірять брехні, ніж правді, бо в 1945-1946 роках, після закінчення війни, дійсно на широких просторах Східньої Європи, зокрема балтійських країн, Польщі та Чехо-Словаччини, широкі маси населення вірили в англо-американську допомогу для УПА. Про розміри цієї допомоги, про типи отримуваної зброї, про скидування її американськими літаками розпитували старшин УПА — офіцери польської підпільної армії ВІН — наслідниці Армії Крайової під час переговорів про перемир'я та спільні акції проти советських окупантів, що велися між командуваннями обох армій в другій половині 1945 та першій половині 1946 року¹⁹⁹). Про неї питалися в УПА литовські повстанці, а теж питалися вояків рейдуючих частин УПА в Словаччині, в 1945-1946 роках, представники словацького населення²⁰⁰).

Щоб ствердити розмір та шляхи цієї допомоги в безпосередніх розмовах з представниками польського та українського підпілля на місці, зважився на ризиковну подорож на терен дії УПА британський журналіст Дорек Сельби (серпень 1946), про якого ми вже згадували²⁰¹). Інший британський журналіст Ралф Паркер у своїй книзі „Змова проти миру”, виданій в 1949 році, „переконливо” розповів, як американський консул у Братиславі допомагав загонам УПА прорватися через гори Чехо-Словаччини

198) Беляєв-Рудницький, назв. праця, ст. 208. У тексті дійсно написано: „перевертнів українських буржуазних націоналістів”, що є доволі двозначним формулюванням, з якого важко зрозуміти, чи на службу шпигунської служби ЗСА перейшли „всі” українські буржуазні націоналісти, чи тільки „кадри перевертнів”.

199) Зі слів пполк. Юрія Лопатинського-Калини, який в 1945 році брав участь в цих переговорах. Як відомо, переговори ці закінчилися 18 травня 1946 року підписанням договору про перемир'я, демаркаційну лінію і співпрацю в боротьбі проти большевицької Москви. Пор. Є. Прірва, „УПА і „ВІН” скорегували т. зв. лінію Керзона”, До Зброї, Мюнхен, ч. 10-23, 1951, ст. 11-14.

200) Зі стосовних звітів та розповідей учасників.

201) Нотка 139, Вісник, ч. 9, 1968, ст. 28.

до нових „хазяїв-босів з американської розвідки”²⁰²). Подібні твердження поширювала також цитована вже нами праця Славіка та зладжений на її підставі фільм „Операція „Б”²⁰³).

Трагічною сторінкою цієї брехні був факт, що УПА, ані теж ніякі інші підпільні армії чи протибольшевицькі рухи резистансу допомоги від „англо-американських імперіялістів” не отримували. Чи ці „імперіялісти” не прогавили історичного шансу, що міг їх оберекти в майбутньому від війни в Кореї, В’єтнамі і Бог знає ще чого, про те тут не збираємось дискутувати.

У зв’язку з 50-літтям створення ЧеКа читачі советської преси мали змогу прочитати, що, крім України, в повоєнні роки діяли військові національні загони проти окупантів і в Білорусі, Естонії, Латвії і Литві. Київська „Молодь України” пише: „Розгром фашистської Німеччини не став початком мирного періоду для радянських чекістів. Гітлерівські загарбники, відступаючи під ударами радянської армії, залишали на території західних областей України, Білоруси, в прибалтійських республіках численні і добре озброєні банди націоналістів, зрадників і карателів різної масти, які, ховаючись у лісах, шкодили народньому господарству, вбивали радянських людей, тероризували населення”²⁰⁴).

„Молодь України” не пише, чому залишені гітлерівськими загарбниками банди націоналістів не зникли з лиця землі, коли вже не стало гітлерівської Німеччини і вона була цілком розгромлена також унаслідок ударів американської, британської та різних інших армій, бо її головна мета є возхвалити своїх чекістів.

„Молодь України” твердить таке про „народні маси” та підривні дії ЗСА та інших: „Спираючись на підтримку широких народніх мас, органи державної безпеки розгромили всі ці банди, проявили при цьому високу професійну майстерність і політичну зрілість. Нині підривна діяльність розвідок США, Англії, Західної Німеччини та інших імперіялістичних держав поставлена правлячими колами цих країн

²⁰²) Відома мені з перекладу на московську мову: Ралф Паркер, Заговор против мира, Москва 1949, Издательство „Литературной газеты”.

²⁰³) Див. нотка ч. 153, Вісник, ч. 10, 1968, ст. 18.

²⁰⁴) Молодь України, Київ, 20 грудня 1967. Див. теж Василь Г-о, „Ворог свідчить”, Вісник, Нью Йорк, ч. 2, 1968, ст. 15-16.

у рангу державної політики. США з цинічною відвертістю витрачають сотні мільйонів доларів на шпигунство і диверсії проти Радянського Союзу та інших країн соціалістичного табору”²⁰⁵).

Ми вже ствердили: Боротьба УПА й підпілля ОУН не була б можливою у роках мирної стабілізації ССРСР після виграної війни, якби вона не мала за собою підтримки широких мас українського населення. Також неможливою була б боротьба інших армій і рухів спротиву в Східній Європі, як, наприклад, у Польщі, Литві чи Білорусі не було для них народньої підтримки. Треба таки дійсно дуже вільно поводитися з фактами й логікою, щоб приписувати „професійним органам безпеки” широку народню підтримку.

Все ж таки, навіть такому советському борзописцеві з пресловутих органів безпеки не вистачає сміливості твердити, що ці „повоєнні” банди націоналістів отримували якусь допомогу збоку „англо-американських імперіялістів”. Він тільки нарікає, що нині (1967 рік) „підривна діяльність розвідок” поставлена західними „імперіялістами” в рангу „державної політики” і що на цю „підривну діяльність — шпигунство та диверсії” проти ССРСР та інших країн соціалістичного табору — витрачається „сотні мільйонів доларів”.

Таке собі можуть виписувати москалі в своїх газетах, рахуючи бодай на частинне обдурення своїх читачів, але на Заході кожний знає, що „західні імперіялісти” не ведуть ніякої „підривної діяльності” проти ССРСР і не ведуть проти нього ніякої політичної чи ідеологічної офензиви. Навпаки, „західні імперіялісти” послідовно підлизуються кремлівським злочинцям, постійно запрошуючи їх до співпраці, різних культурних обмінів, інтеграції наукових дослідів тощо, при чому вихваляють ССРСР за його дійсні чи здогадні успіхи та здобутки. Коли ж ідеться про поневолені Москвою нації, то, не зважаючи на проклямації тижнів поневолених націй, урядова політика західних „імперіялістів” робить усе, що можливе, щоб проблему поневолених націй промовчати і не дати їм найменшої надії на допомогу для визволення. От і „підривна діяльність” західних потуг у повній своїй красі!

²⁰⁵) Там же.

(Далі буде)

І. Боднарук

ВОГОНЬ СЕРЦЯ І ГЛИБИНА ДУМКИ

Героїчна духова боротьба київських неоклясиків за створення національно-ідейної і з мистецького боку повновартісної української поезії, проти ідеологічного тиску большевицького марксизму й проти московського політичного й духового ярма закінчилася фізичним знищенням Зерова, Филиповича і Драй-Хмари. Рильський заломився перед загрозою червоного терору й перетворився на славославця московського комунізму. З „п'ятірного грона” врятувався тільки Освальд Бурггардт, що під псевдонімом Юрія Клена став визначним поетом нашої еміграції.

Нічого дивного, що Клен, як останній репрезентант знищених большевиками неоклясиків, здобув собі на скитальщині вийнятковий літературно-світоглядний авторитет. На жаль, несподівана смерть Клена в жовтні 1947 року не дозволила йому стати на чолі берхтесгаденського „Літературно-Наукового Вісника”, який задумував Клен зробити органом прихильників нашого неоклясицизму. Тепер, хоч Москва, а навіть дехто в Києві, знають Клена, навіть користуються його працею, передрукували його знамениті переклади із західноєвропейських літератур, — ім'я його при перекладах поминають.

Хоч з походження німець, Клен не пішов по лініях ні московської, ні німецької імперії, а став співцем і визначним культурно-науковим діячем нашої Батьківщини. В одному своєму вірші він стверджує, що москалі „нищили нас, як клясу”, а німці „нищили нас, як расу”, отже, немає різниці між окупантами. В боротьбі проти проявів матеріалізму й совєтської ментальності об'єднав Клен навколо себе національно свідомі й принципово ідеалістичні літературні сили нашої політичної еміграції в Австрії і Німеччині, заснував і редагував у Зальцбурзі „Літаври”, найкращий з еміграційних літературних журналів. Виснажений недоїданням, безперервними подорожами й невтомною літературною працею, помер від запалення легенів в Авгсбурзі 30 жовтня 1947. Михайло Орест, що близько знав його ще з київської доби, писав: „Юрій Клен відійшов від нас. В ньому тратимо

письменника, що сама його присутність серед нас воскрешала блискуче й багатонадійне літературне життя 20-ох років на Україні, яке, за більш-менш стерпних політичних обставин, могло б тривати й донині, тривати, як ще блискучіша, імпазантна і плодотворча діяльність” („Заповіти Ю. Клена” — „Орлик”, 1948, ч. 2).

Здається, що Ю. Клен, лицар і поет, коли писав чудову поему „Батьківський край у згарищах чорніє”, то під словами „жебрак, мандрівник, лицар і поет”, — мав на думці себе самого. Здається, коли він умирав, то й тоді, востаннє, його зір блукав по рідній Україні, здається, що останнє його слово було: „Євшане мій, люблю тебе ще й досі!” Після його смерти написала з великою любов'ю сестра Йозефіна німецькою мовою книжку про нього, що вийшла друком 1962 р. в Мюнхені у виданні „Україна”. Цією гарною книжкою сестра поставила братові величний пам'ятник, яким спопуляризувала ім'я великого нашого поета в чужинецькому світі.

Остання велика поема Клена, 1-ша частина якої вийшла 1946 р., має назву „Попіл імперій”. А про початок своєї творчості згадує поет у „Спогадах про неоклясиків” (1947): „Одна з моїх, йому (Зерову) дарованих, збірок мала на обкладинці малюнок . . . Але далеко мені до тієї вправності й чистоти в роботі „гутенберження”, яка була в Зерова”. Тут іде не тільки про чистоту, гарний почерк письма, яким визначався Зеров, а таки про збірку Клена, що була в рукописі, а яку він подарував Зерову. Значить, почав писати Клен (тоді ще Бурггардт) 1920 року, коли працював із Зеровим у сільській школі в Баришівці. Там втягнув його Зеров у роботу „гутенберження”, себто на поле української літератури. Про ті часи Клен згадує так: „Часи, згаяні в Баришівці, були добрими часами. Люкроза (себто Баришівка; так назвав її Зеров, виводячи назву від латинського слова „люкрум” — бариш, — І. Б.) наша стала культурним центром, який випромінював своє світло на всю округу, сягало воно навіть до Києва . . .”

1933 року у „Віснику” Донцова в Львові по-

явилися два сонети Бурггардта під заголовком „Кортес” і під новим, до того часу невідомим, ім'ям Юрій Клен. З того часу аж до 1937 року майже в кожному числі „Вісника” друкувалося ім'я Клена, завойовуючи собі серця, зокрема ідейної націоналістичної молоді. В 1937 р. появилася тут поема „Прокляті роки”, втілення поетичної краси. „Молитва” з неї — це архітвір, надхнений християнською вірою, твір, що дає нам вислів туги, жалю, віри, правди й справедливості, що дійсно передає нам стан душі поета. Вже тою одною „Молитвою” здобув собі автор тривке місце в нашій літературі. В поемі Клен бичує нелюдський терор і варварство московського комунізму в Україні та нищу продажність його місцевих яничарів. У тій добі своєї творчості він співпрацює з письменниками-націоналістами т. зв. празької школи, що групувалися навколо львівського „Вісника”, і осягає за тих років мистецьких вершин поетичного розквіту.

В 1943 році у книзі ліричних віршів „Каравели” Клен визначає у високопоетичних образах величну історичну місію української нації і малює надхненні образи її славної минувшини.

Баричівські роки дали нашій літературі Освальда Бурггардта, тонкого літературного критика й видатного перекладача. Перекладав Шекспіра, Шова, Лондона, Келлермана, Рембо, Верлена, Валері, Вергарна, Мореаса, Готьє, Леконт де Ліля та інших, надрукував збірку перекладів із німецької мови „Залізні сонети”. Вже в Києві розпочав свою багату поетично-перекладницьку працю, даючи прегарні зразки перекладів на українську мову „Пісні про Нібелюнгів”, творів Гете, Гайне, Фрайліграта, Кайзера, Георге, Келлермана, Шекспіра, Діккенса, Байрона, Гамсуна й багатьох інших, що публікувалися по журналах і різних окремих виданнях.

Кленові переклади — це шедеври, що іноді перевищують самі оригінали. Цікаво, що студія Клена про українські переклади Гайне з'явилася в друку вже тоді, коли Гайне був заборонений у Німеччині. Проф. Фасмер у своєму журналі знайшов для неї захисний титул: „Чужа література в українськiм убранні”. В останні роки займався Клен темою „Шекспір у слов'янських народів”, де виказав, що твори Шекспі-

ра приходили до слов'янського читача в перекладах чужих, а не українських, чи взагалі слов'янських. Останній переклад Клена Штравсової новелі „Шал” у 3-ій книзі „Літаврів” — це справжнє чудо перекладної майстерности.

Ю. Клен належить до тих небагатьох вийнятків серед поетів, що виявили себе справжніми майстрами і в прозі. Більш відомі є його новеля „Медальйон” і нариси „Черга”, „Крізь Великодні минули”, „Чудо Воскресіння”, „Мідь звенящая”. Дуже багата, поважна й авторитетна наукова проза Клена, але, на жаль, вона ще не зібрана й не впорядкована. Коли в останніх місяцях свого життя Клен у розмові згадував про свої новелі, то усміхався на докір, що „зрадив Музу” для прози. Новелі Клена оригінальні: вони йдуть урозріз з прозою наших днів і спираються на старій традиції (можливо, від Кляйста — поєднання дійсности і фантазії).

Прозові твори Клена характеристичні складною розбудовою сюжету й мають філософське підґрунтя. На тому він не встиг розгорнути своєї праці, бо смерть заскочила його передчасно. Вічну вартість мають його „Спогади про неоклясиків”, присвячені характеристиці Зерова, Филиповича і Драй-Хмари, їх творчих задумів і їхнього довкілля. Їх життєва доля, як теж кар'єра Рильського, що пішов назустріч „новим формам життя”, знайшла вислів у таких сильних і поетичних словах Клена в „Проклятих роках”:

Помолимося за тих, що у рознуці
Помруть, відірвані від рідних хат;
Помолимося за тих, що у розлуці
Вночі гризуть залізні штаби грат.
Що душать жаль у невимовній муці,
За тих, кого веде на страту кат.
Над ними, Господи, в небесній тверді
Простри свої долоні милосерді!

Помолимося за тих, кому на герць
Піти не вистачить снаги і сили,
За всіх отих, кого гірка, як смерть,
Недоля під ярмо важке схилила,
Хто чашу горя п'є, налиту вщерть,
Вславляючи життя своє немиле.
За тих співців, які за хліб і чай
Виспівують нам пекло, наче рай.

Бо, може, жереб їх з усіх найгірший:
Вони вславляють тиск чужих долонь,
На самоті ж їм груди дишуть ширше,
Як ніч обвіє пахощами скронь;

Богдан Коринт

За лаштунками коєкзистенції

Уряди західніх держав стараються з усіх сил довести, що не мають ніяких неприязних намірів супроти комунізму, і вмовляють у себе, що утопічна коєкзистенція з Москвою справді існує. З тим зв'язується концепція „статус кво”, тобто додержування угод, підписаних альянтами з Москвою в Ялті і Потсдамі, отже зберігання зла, спричиненого західніми політиками і московськими агентами під кінець другої світової війни.

Та не коєкзистенційне запаморочення є темою цієї статті, бо воно достатньо відоме нашим читачам. Хочемо звернути увагу на маловідомі факти, доконувані комуністичними центрами під покришкою коєкзистенції, які підкопують надії політичних утопістів на будь-яку співпрацю з Москвою.

Одним із таких фактів є розбудовуваний Москвою і Пейпінгом комуністичний фронт, який раз назавжди має викінчити західній світ. Об'єктом Москви є передусім так звані недорозвинені країни, хоч комуністична інфільтрація, пропаганда і підпільна діяльність розвиваються також у державах Західної Європи і в Америці. Годі передбачити, де прийде поза В'єтна-

мом наступний удар: в Кореї, на Близькому Сході чи в Африці.

Тисячі автохтонів Азії й Африки переходять вишкіл в ССРСР та в сателітних країнах і повертаються додому як інструктори і провідники революцій. Спеціальні високі школи працюють також у червоному Китаю для Азії, Африки і Південної Америки.

Молодих африканців підготовляють в університеті ім. Патріціо Льюмуби в Москві, азійців — у Ташкенті. Філії цих спеціальних шкіл існують також біля Москви і в усіх совєтських азійських республіках. Найважливіші школи для підготовки африканської революційної еліти розміщені у Східній Німеччині і Чехо-Словаччині. Багато визначних комуністів Африки і Південної Америки студіювали у Празі в т. зв. „Інституті економічних студій”, в Дрездені у „Високій технічній школі”, в Ляйпцігу в „Інституті Гердера”, в „Університеті Карла Маркса”.

Однак, в усіх тих школах не студіюють ні математики, ні технічних та економічних наук так, як їх розуміють у вільному світі. Там вивчають техніку революції і повстань, підпільну діяльність, економічний саботаж, там вишколюють студентів у тактиці і стратегії партизанської війни, у вмінні вести за собою маси. Отже, це школи для провідників на чільних становищах у різних країнах, коли вони революційним шляхом стануть комуністичними.

Спеціальні школи розміщені у Східній Німеччині і в Чехо-Словаччині в тій цілі, щоб учням з Африки і Південної Америки заімпонувати високою культурою тих країн, їх архітектурою минулих віків, що нині у пропаганді зараховується до „осягів комунізму”. Крім інших причин, які вимагали окупації Чехо-Словаччини, одною з важливих було не випустити із своїх рук ці центри вишколу в Празі.

Учням тих шкіл заборонено нав'язувати знайомство з місцевим населенням. Деякі з них склали проти цього протести, але їх скоро присмирювали, а впертих просто депортували. Добирати кандидатів на студентів мають комуністичні партії тих країн, звідки вони походять, але остаточне рішення залишає за собою Мос-

Вони складають потай п'яні вірші,
Де плаче сонце... й кидають в огонь.
Не вчусь світ: весна кризь ті канцони
Ридас так, що на душі холоне.

Тож ревно помолімося за всіх,
Кого сувора доля не пригорне,
Хто не зазна ні радості, ні втіх,
За всіх, кого нещадно чавлять жорна,
Кому завмер у горлі криком сміх,
Чні неясні дні, як ночі, чорні.
Ти, Боже, їх у темряві не кинь,
Благослови їм шлях серед пустинь!

ДЖЕРЕЛА ДО СТАТТІ:

Гр. Голяня — Патос боротьби („Укр. Слово”, Аргентина, 1.XII, 1957); В. Кримський — Храм Грааля (там же, 1954); В. Я. — Пам'яті Ю. Клена („Час”, 1947); В. П. — Наукова конференція УВАН, присвячена пам'яті Ю. Клена („Наше Життя”, ч. 47, 1947); Л. — Похорон Ю. Клена („Шлях Перемоги”, 1947); Е. Онадський — Укр. Мала Енци., кн. 5, Буенос-Айрес.

ква. Відсоток вибраних дуже малий, всі інші мусять переходити вишкіл у себе вдома. Це — друга категорія революційних провідників. Лише найбільш певний елемент допускається до студій у східньому Берліні, бо на нього не може впливати вже ні вид берлінського муру, ні близькість вільного світу.

Число африканських студентів у комуністичних країнах зростає з року на рік. І так, наприклад, коли в 1959 році студіювало у Москві 20 студентів з Гани, в 1960 році було їх уже 90, з Альжиру відповідно 6 і 115, з Судану — 41 і 151.

Осередки комуністичного вишколу існують також поза комуністичними країнами. І так, у Мехіко відомий „Клуб Шарля Чепліна”, в Об'єднаній Арабській республіці „Народня ліга для поборювання анальфаетизму”, в інших державах „Союз жінок для приязни з Мадагаскарком”, „Ліга африканської молоді”, а далі численні спортові, мистецькі, філателістичні, навіть націоналістичні та релігійні об'єднання і товариства. Але в них на вивчають мистецтва, не займаються спортом, не збирають поштових значків, а наполегливо студіюють тактику партизанської боротьби Че Геваро або Мао. Більшість членів тих організацій не підозріває, що їх управи визначає Москва або Пейпінг.

В Америці подібного роду організації студентської молоді прикриваються демократичними назвами і в добрій вірі належать туди також „щирі демократи”, які тим самим несвідомо діють у користь Москви чи Пейпінгу. Те саме діється в Британії і в інших країнах вільного світу.

До Москви прибувають щороку тисячі молодих туристів з африканських і азійських країн. Усім їм оплачує подорожі Москва і всі вони підпадають під большевицьку пропаганду. Їх вітають, засипають квітами, показують „соціалістичні осяги”, а з СРСР везуть в Африку чи Азію, оминаючи Західню Європу, щоб не могли вони робити порівнянь.

В арабських країнах советські агенти задарма роздають транзисторні радіоапарати, щоб в такий спосіб ширити комуністичну пропаганду серед у переважаючій більшості неграмотного населення. Комуністичне радіомовлення просто заливає країни Азії і Африки, а реакції Заходу на це нема, бо це коштує гроші і „не опла-

чується”. Отже, комуністи мають на хвилях етеру свій монопол.

Централа всіх радіопередач для недорозвинених країн знаходиться у Празі і називається „Міжнародня організація для радіо і телевізії”. Там наказує тільки Москва, але формальними членами її є Україна, Білорусь, Естонія, Литва, Латвія і Молдавія. Ця організація також контролює комуністичні підпільні надавчі станції у вільному світі.

Советський технічний персонал, який має розбудовувати промислові підприємства в африканських і азійських державах, дуже чисельний і значний відсоток його цікавиться політичними справами, а не будівництвом. На сто американських спеціалістів у недорозвинених країнах Москва висилає 600.

В більшості країн Азії й Африки Москва і Пейпінг уже мають готові людські резерви для партизанських дій і політичних лідерів, завдання яких перебрати в слухний час владу. Треба, однак, сказати, що західні держави добре ознайомлені з цією ситуацією і мають свої плани, як запобігти намірам комуністичних центрів.

РЕДАКТОР „УКР. САМОСТІЙНИКА” — ВЛІВО

Редактор мюнхенського журналу „Український Самостійник”, Б. Кордюк у статті „Християнство і марксизм” опрацьовує той самий комплекс ідей, що його свого часу порушив у „Сучасності” Ігор Костецький. Очевидячки, належить він до „поступовців-контактників” на відміну від „ортодоксів-антиконтактників”. Він вважає, що „відкидаючи марксизм у розумінні соціальної філософії, можна і треба вести з марксистами діалог про соціальні справи і знайти з ними спільну мову”. Де? В якій області? — Либонь, у „неомарксизмі”.

На думку Б. Кордюка, „всі поступові прагнення сучасного світу скеровуються вліво”. Бо „лівий”, мовляв, не конче марксистський, але взагалі вільнодумний, що прагне визнання однакових прав людини для всіх.

Шукаючи істини в сучасному світі, п. Кордюк забуває, що ще далеко перед Марксом, а ще далі перед „іппісами” проблема однакових прав людини для всіх глибоко непокоїла уми мислячих людей. І кожна молодода генерація порушувала її по-своєму.

А щодо „вліво”, то висліди недавніх виборів в Америці, в країні, де ця проблема завжди стояла в центрі уваги, показали щось зовсім протилежне. І американські студенти, на яких міг би послатися п. Кордюк, становлять лише мізерний відсоток із загального їх числа.

ДУМКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Про польсько-українські розмови

В українській еміграційній пресі останнім часом появляються вістки про те, що в деяких осередках вільного світу відбуваються зустрічі і розмови між поляками і українцями, на яких обговорюють можливості співпраці та боротьби проти спільного ворога, Москви. Такі зустрічі й розмови нібито вже відбулися в Лондоні, Парижі, Чикаго, а недавно у Мельбурні і Сідней, в Австралії.

Хоч про це не згадується, майже всюди такі зустрічі відбуваються з ініціативи поляків, які організують їх, укладають програму, виголошують доповіді, словом — надають тон.

Виринає питання: чому поляки шукають зустрічей з українцями і що вони хочуть цим досягнути?

Для нас справа цілком ясна: після того, як Польща опинилась під повною політичною контролею комуністичної Москви, поляки зрозуміли, що їм самим не під силу визволитися з-під московської залежності, бо вони замалий народ, і тому починають шукати союзників, які допомогли б їм визволитися. Знаючи, що єдиним природнім союзником, а до того сильним союзником, може бути для них великий український народ — вони пробують домовитися з українцями.

Як же ж нам, українцям, поступати: йти на такі розмови чи не йти?

Відома річ, що поневолені народи завжди шукали й шукають союзників для боротьби за своє визволення. Шукаємо й ми, українці, союзників для боротьби проти Москви — шукають собі союзників для боротьби проти тієї ж Москви і поляки. Зрештою, доля призначила нам бути сусідами з поляками, і раніше чи пізніше нам таки треба буде колись домовитися, щоб жити з ними мирно, бо ж не будемо вічно воювати між собою . . .

Тут розглянемо ті умови, на яких українці можуть домовитися з поляками і створити в майбутньому спільний фронт для боротьби проти спільного ворога.

На таких зустрічах українцям треба насамперед спростувати деякі історично не обґрунто-

вані обвинувачення, що їх поляки закидають українцям.

Поляки часто говорять українцям: „Забудьте нам усе зло, яке ми вам колись заподіяли, а ми забудемо вам усе зло, яке ви нам колись заподіяли” . . .

Таке твердження, нібито колись ми чинили зло полякам — фальшиве. Правда, між поляками і українцями бували криваві війни, але їх завинили поляки, а не українці. Аджеж Польща загарбала в минулому всі українські землі і держала їх у своєму посіданні кілька століть; українці ж ніколи в історії не мали під своїм володінням ані клаптика польської землі. А це значить, що поляки мають за що виправдуватися.

Коли поляки говорять про кривди, які нібито учинили їм українці, то мають на думці польсько-козацькі війни, головню визвольну війну Богдана Хмельницького, яка в основному причинилася до послаблення і пізнішого упадку королівської Польщі. Та ті війни знову ж таки завинили поляки, а не українці. Аджеж це вони були окупантами України і гнобителями українського народу, проти яких почало визвольну боротьбу українське козацтво. І якщо в тих війнах загинуло багато поляків і була послаблена Польща, то в цьому знову завинили самі поляки, а не українці. Якби Польща не загарбувала була України, козаки не повставали б проти польського панування, і польських жертв не було б.

Поляки часто говорять українцям про спільну боротьбу „за нашон і вашон вольносьць”, при чому звичайно згадують Пилсудського, який разом з С. Петлюрою воював проти червоної Москви. Так, це правда, Пилсудський воював разом з Петлюрою проти червоної Москви, і українські війська багато причинилися до „чуда” над Вислою та перемоги поляків над більшовиками. Але як ця спільна війна закінчилась? Поляки ніколи не згадують про те, що польська сторона ганебно зрадила українців, погодилася з москалями і уклала сепаратний, без участі українців, договір у Ризі, згідно з яким загарбала українські землі по ріку Збруч.

Так само закінчилась польсько-українська

Степан Галамай

Департаментация

У статті про організаційні схеми та правильності вказано на потребу творення департаментів-відділів, а також на відношення цієї основної адміністративної, чи пак організаційної діяльності до інших організаторських дій.

Оперативні або дійові адміністративні функції треба розподілити у в'язанки обов'язків, що їх приділимо саме тій, а не іншій особі в нашій організаційній схемі-сітці. Тут треба визначити відношення поміж поодинокими членами цієї нашої організації так, щоб запевнити координацію їхніх зусиль в напрямі головних завдань, що стоять перед цілістю. Іншими словами, треба зорганізувати групу або з-англійська „тім”.

Отже, загально можна поділити весь процес організування підприємства (чи як хтось хоче організації) на дві фази чи радше на дві час-

тини: а) розподіл або згрупування праці, що має бути виконана (включаючи сюди й адміністрацію) на індивідуальні роботи та між індивідами, які мають ці праці (роботи) виконувати і б) дефініювання встановлених взаємовідносин. Звичайно якийсь, більший чи менший, вплив матимуть соціальні стосунки, структура суспільства, в якому доводиться діяти, і т. д. Ми залишасмо з розмислом всі ці суспільні обставини поза нашим розглядом, хоч організатор підприємства звичайно не забуває про те, що вони існують.

Чи ми організуємо більшу чи меншу установу, організацію чи підприємство, завжди виникає ряд питань, що на них треба знайти відповідь. Вони такі:

війна проти Москви значно раніше, за гетьмана Івана Виговського. Поляки зрадили тоді українців, погодилися з москалями і уклали з ними сепаратний мир в Андрусові, на якому поділилися Україною: Польща забрала собі всі українські землі на правому березі Дніпра, а Москва — всі українські землі на лівому березі Дніпра. А гетьмана Івана Виговського поляки розстріляли . . .

Отак виглядала спільна українсько-польська боротьба „за нашон і вашон вольносьць”, про яку поляки говорять при зустрічах з українцями. Польсько-українські спільні війни завжди кінчалися так, що поляки зраджували українців, укладали з нашим ворогом сепаратний мир і ділилися українськими землями. Ці історичні факти треба полякам пригадувати на таких спільних зустрічах.

Та основною перепоною для українсько-польського порозуміння є те, що поляки й далі ставлять претенсії до українських земель. Навіть тепер, будучи самі в московському хомуті, вони зазіхають на українську територію. Аджеж часто читаємо в польських газетах в Британії, ЗСА, Канаді, що на різних конвенціях, з'їздах, зборах поляки домагаються української Галичини і західних частин Волині та Полісся. Ті землі, — говорять поляки, — довгий час пере-

бували у складі польської держави, тому вони повинні належати до Польщі. Так, це правда, ті землі були у складі Польщі, але поляки їх від нас, користаючи з послаблення Української Княжої Держави, загарбали. А відомо, що пограбована річ ніколи не стає власністю грабіжника і має бути правному власникові повернена.

Відносно територіального питання полякам треба ясно сказати, що не вони до нас, а ми до них маємо претенсії. Полякам треба пригадувати, бо вони певно „забули”, що у складі сучасної комуністичної Польщі знаходяться ще такі українські волості: Лемківщина, Надсяння, Холмщина і Підляшшя — предковичні українські землі.

Щоб українці могли погодитися на співпрацю і на майбутню спільну боротьбу з поляками проти Москви, вони мусять уже тепер зобов'язатися:

— після звільнення Польщі з-під контролю Москви добровільно віддати Україні українські землі, що ще знаходяться в складі польської держави;

— зректися раз назавжди всіх претенсій до українських земель.

Доки поляки на таке не погодяться — шкода з ними й говорити.

Степан Женецький

1. які напрямні повинні лягти в основу при приділі діяльності для відповідних департаментів?
2. які допоміжні служби треба покликати до життя?
3. які відношення встановити цілком формально чи службово, а не в розумінні товариських стосунків поміж департаментами і поміж членами поодиноких департаментів всередині?
4. як можна делегувати (передати) не тільки обов'язки, але й права, тобто права видавати також доручення на інших, і які саме?
5. наскільки потрібно централізації, а наскільки децентралізації?
6. чи і скільки впливів допустити або як вживати „штабів”?
7. яких спеціальних заходів ужити для усучільнення або тіснішого пов'язання „підприємства” в одноцілу працездатну єдність?
8. яку роль надати комісіям? яку радам директорів?
9. як далеко має сягати нагляд і чи структура організації збалансована?

Організатор чи адміністратор, застановляючись над департаментациєю, може і повинен замість експериментування (яке інколи є необхідне, але, як правило, коштовне і відбирає доволі багато часу) скористатись багатьма взірцями, чи пак формами департаментациї. І так, у торговельних підприємствах найчастіше зустрічаються групування за такими критеріями: рід і якість продуктів, територіяльний принцип, час, покупці і функції. В урядових установах, як це дослідив американський авторитет в питаннях адміністрації Гулік, подібні групування відбуваються за такими критеріями, як ціль, місце, особа або річ і процес.

Зупинимось побіжно над поодинокими критеріями, елементами, що за ними ті чи ті праці групуються в окремі департаменти. Ось **продукти або служби** — праці чи операції, що пов'язані з даним продуктом або послугою, звичайно сполучаються разом. Так, наприклад, навіть не дуже велика крамниця може мати окремий відділ для м'яса, окремий для ярини, а ще окремий для доставки по домах; бібліотека має відділи допомоги читачам, закупу книжок, каталогування, циркуляції і інші, залежно від типу бібліотеки (публічна, університетська, шкільна, спеціальна і т. п.).

Поділ чи групування за місцевостями маємо тоді, коли інституція чи промислове підприємство розподіляє свою діяльність на різні місцевості, і тоді з кожного погляду (кошти, ефективність тощо) доцільніше відкривати філії або низові організаційні клітини. Такий поділ дає

можливість краще враховувати місцеві умови.

Групування за **часом** у фабриках означає потребу брати до уваги т. зв. денні та нічні зміни. В українському громадському житті ті, хто працюють на нічну зміну, майже не можуть „суспільно уділятися”. Чи пробував хтось їх організувати — невідомо.

Групування відповідно до **покупців чи інтересентів** застосовується передусім в операціях продажу або в т. зв. домах брокерів. В урядових установах існують окремі бюро для імігрантів, окремі для ветеранів, селян, робітників. В суспільно-політичних українських організаціях звичайно охоплюється студентство окремо від професійних груп. Подібно мається справа з юнацтвом. Тут при такому поділі важливе те, що часто потрібно організаторові мати спеціальну для такої групи людей підготову або ж, з другого боку, звичайно в такий спосіб можна заповнити достатню увагу і опіку.

Групування людей в організації відповідно до **процесів та функцій** важливе тим, що в такий спосіб досягається високий ступінь досконалости, технічного сприту і того, що називається бути експертом. Так то головною характеристикою всякого групування чи департаментациї є ступінь спеціалізації.

Переїдм до розгляду недомагань департаментациї або невідповідности взірців чи форм. Без найменшого сумніву, начальник, якому доводиться укладати чи модифікувати організацію, має бути ознайомлений з вище згаданими взірцями чи формами організацій, бо тоді він краще зможе розвинути організаційну структуру, достосовану до специфічних потреб цілої чи тільки частини організації. І все ж існують **трудні питання**, що на них важко знайти зразу ж відповідь. Навіть, якщо адміністратор рішився б на схему, складену за критерієм продукту, що його випускає дане промислове підприємство, все ще залишається ряд таких питань, як чи кожний відділ має право на власну кредитову політику, чи доставка має бути централізована, яке книговедення і хто саме та де буде його вести; а ще далі питання оголошувань або реклями, податків, забезпечення, передбачування, обслідування ринку і цілий ряд міркувань.

Реасумуючи, стверджуємо, що, не зважаючи на величину установи чи підприємства, опера-

ції чи дії можна в'язати або групувати в секції, департаменти або інші одиниці для цілей адміністрування. Як показує досвід, зокрема з економічного життя, така департаментация нерідко базується на виробках чи продуктах, місцевості, інтересантах, процесах або функціях.

Загально вживані форми, чи пак взірці таких організаційних одиниць є досить допоміжні, але все ж вони не дають повної розв'язки і, як уже згадано, не буває точного розмежування поміж ними, навпаки — майже кожна форма організації є комбінацією елементів з інших форм чи взірців. Через те адміністратор мусить творити організацію відповідно до його умов та засобів і, роблячи це, має зважити всі можливості і рішитись на одну з них.

Побудова організації має бути такою, щоб, у випадку зміни умов, вона працювала безперебійно і без зривів. Люди, що займали до того часу одні пости, могутимуть або бути підвищені до відповідальніших становищ або перенесені на інші праці в системі. Методи конкурентів мусять бути брані до уваги.

Це саме стосується розвитку технології, нових винаходів чи засобів праці. Директор частини, департаменту, філії чи округи мусить бути чуйний і уважливий до всяких таких змін і зразу приймати рішення, чи і які у відповідь на зміни він повинен ввести поправки чи модифікації в організаційних взаємостосунках або пов'язаннях.

Щоб збалансувати, усправнити або усунути процеси, він мусить дбайливо розглянути ряд факторів, елементів, складників. Він повинен використати спеціалізацію, все, що влегшує контролю, що допомагає в координації, враховуючи місцеві умовини, обставини та діючі сили, і нарешті поменшити кошти. Здібний адміністратор змагає до оптимального погодження і співпраці всіх таких і подібних елементів при департаментации організації.

**ЧИТАЧУ! ЗРОБИ ДАРУНОК ПРИЯТЕ-
ЛЕВИ: ПЕРЕДПЛАТИ ДЛЯ НЬОГО „ВІС-
НИК” — ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ
СВОБІД УКРАЇНИ.**

„Новое Русское Слово” і українська історія

У Нью Йорку появляється така істинно-русская газета: „Новое Русское Слово”. Самі москалі кажуть про неї, що „газета русская, но произношение еврейское”. Нас вона цікавить тому, що вряди-годи повчає своїх читачів української історії.

Ось, наприклад, 15 грудня минулого року ця газета надрукувала велику статтю якогось Маргушіна під заголовком: „Две любви Матрьони Кочубей”. У цій статті говориться, не менше й не більше, про гетьмана Івана Мазепу і його... Ну, що його, то про це далі. Тепер насувається питання: чому газета друкує статті на такі теми?

Це питання нагадало мені пригоди, які я мав у редакції цієї газети.

Якось зайшов я туди, сподіваючись отримати адресу свого знайомого, про якого майже був певний, що він читає „Новое Русское Слово”. Мене спрямували до якогось огрядного добродія на прізвище, здається, Шехтер. Я почав йому пояснювати по-англійськи, про що мені йдеться. Прізвище мого знайомого було типowo українське, на „енко”.

Наша розмова тривала коротко. Дуже скоро Яков Михайлович перейшов на „общепонятный язык”. Каже мені:

— Ви, канешна панімаєте па-русскі?

— Н-да, — кажу йому.

— Зачем вам етот адрес? Ви нашего читателя „енко” знаєте?

— Знаю, це мій друг. Ми разом були в таборі в Німеччині.

— Што он, українець?

— Ні, не українець, він русский.

— А ви откуда, із Восточной ілі Западной Украіны?

— З Восточной.

— А із какогo города?

— З Могилева, — відпалюю, бо перебував у тому місті в 1920 році.

— С Могилева? — недовірливо перепитує Яков Михайлович. — А, Магільоф Падольский! Знаю, знаю, вы пачті земляк! — І по хвилині: — Но, скажіте пажалуста, аткуда в Магільове Падольском українци?

— Трохи нас видумали німці, а трохи таки большевики.

Це був початок дуже запальної дискусії, що я її з мим Яковом Михайловичем провів у редакції „Нового Русского Слова”. Під час дискусії я довідався від нього, що якби не нові емігранти з Білоруси та України, то з газетою справи були б погані, бо справжніх русскіх в ЗСА майже нема, а нові емігранти рятують газету своїми передплатами. Власне для цих читачів газета друкує дуже часто матеріали, в яких насвітлює минуле білоруського та українського народів, даючи йому своє власне, імперіялістичне насвітлення.

На такому матеріалі, як стаття Маргушіна про дві любові Мотрі Кочубей, видно це з першого погляду. Ось чому.

Для московських історіографів, з незначними вийнятками, гетьман Іван Мазепа завжди вважався чорним духом історії. Щось добре сказати про великого гетьмана України було для них непростим злочином. Все, що він зробив у своєму житті, було для московських історіографів від лукавого. Такі епітети, як „ізмєнник“, „вор“, „злодей“, були у московських істориків звичайними епітетами, що їх не тільки можна, але й треба було вживати.

Такий підхід притаманний для всіх московських істориків царського й московсько-большевицького толку, як сказано, за незначними вийнятками. До цих вийнятків належить американський історик російського походження Флорінський, який у своєму двотомнику англійською мовою старається оборонити гетьмана Івана Мазепу проти різних закидів московських істориків. Це тим цікавіше, що той же Флорінський сумнівається в існуванні української нації, вважаючи її племенем „великого руского народу“.

„Історик“ Маргушін, маючи українського читача на виду, підходить в „Новому Русскому Слові“ до проблеми гетьмана Івана Мазепи й мазепинства дуже обережно, без зайвих вигуків та епітетів і без виразного засуду мазепинства. Маргушін до такої міри обережний, що його стаття може навіть викликати лють збоку руского читача, призвичайного до іншого трактування гетьмана Івана Мазепи.

Але на цьому „українофільство“ Маргушіна кінчається. Поза зверхнім спокоєм та „об'єктивністю“, Маргушін виразно фальсифікує українську історію на догоду московським імперіялістичним інтересам. Крім різного роду вигадок, він найбільшу фальсифікацію проводить промовчанням немилих йому фактів. Мав рацію американський філософ Стівенсон, коли твердив, що найбільшу брехню кажуть мовчанкою!

Ось, наприклад, Маргушін пише, що запорізькі козаки билися проти шведів і Мазепи під Полтавою. Це — неправда, бо кожному відомо, що запорізькі козаки на чолі зі своїм кошовим отаманом Костем Гордієнком боролися зі шведами й Мазепою проти москалів. 26-го березня 1709 р. в селі Диканьці на Полтавщині відбулася зустріч Гордієнка з Мазепою, а наступного дня Гордієнко на чолі запорізької делегації з'явився до Карла XII у селі Великих Будищях. Гордієнко вітав короля, виголосивши промову латинською мовою, як це засвідчують шведські джерела.

Варто відмітити ще таке: кошовий отаман Кость Гордієнко і Запорізька Січ ставилися недоброзичливо до гетьмана Івана Мазепи перед його переходом на шведську сторону, але рішили підтримати його негайно і приступити до шведсько-українського союзу, коли шведи прийшли в Україну. Виступ Запоріжжя викликав негайно повстання в Полтавському полку проти москалів, яке захопило також частину Слобожанщини. „Здесь большой огонь разгорается, который надобна

заранее гасить“, — писав цареві московський воєвода у цій частині України.

Очевидно, факт, що запорізькі козаки йшли разом з Мазепою, дуже добре свідчить про настрої на Україні, бо ніхто краще ці настрої не виявляв, як Запорізька Січ.

Маргушін напевно знає, як було в дійсності, але що йому шкодить написати неправду. Вона й так буде в згоді з поемою Пушкіна „Полтава“.

Маргушін пише, що український народ не підтримав Мазепи. А ми спитаймося його: коли не підтримав, то чому треба було московському військові вирізувати населення гетьманської столиці Батурина разом із жінками і дітьми? Чому треба було в царській ставці, в Лебедині, четвертувати українців, всаджувати їх на палі, відрубувати їм руки, випалювати очі і так покалічених пускати на Україну? Чому треба було в огидних церемоніях знущатися над подобою гетьмана Івана Мазепи в Глухові або віддавати його церковному прокляттю — анатемі, яка діяла аж до 1917 року, дармащо ніяка православна Церква за кордоном Росії не визнавала її? Чому треба було аж до такої міри тероризувати український народ?

На це питання маємо відповідь самого гетьмана Мазепи: „Тепер усе піде інакше. Україна, устращена судьбою Батурина, буде боятися держатися з нами заодно“.

У своїй статті Маргушін подає лист Андрія Войнаровського до царя з проханням про помилування, бо, мовляв, він не може відповідати за свого „дядю“. Але не пише того, що цього листа Войнаровський написав щойно 1716 року, після того, як його схопили на вулиці міста Гамбургу царські пахолки, готуючись видати цареві, що тоді разом зі своєю армією перебував у Меклембурґії. Але тоді за Войнаровського заступилися Швеція та Англія, кораблі яких прибули в Гамбург і загрожували бомбардуванням міста, якщо Войнаровського видадуть москалям. Стався великий скандал, і московські дипломати почали діяти. Вони з допомогою самої цариці перемовили приятельку Войнаровського, і вона його переконала, що написання цього листа є конечним. У результаті „добровільної репатріації“ Войнаровський опинився в московських руках, перебував 5 років у Петропавлівській фортеці і 20 років на вигнанні в Якутську.

Як бачимо, московські насильні репатріації мали місце ще в XVIII столітті, але про них нічого не хоче сказати історик „Нового Русского Слова“ Маргушін. І, немає сумніву, що дуже бідні його читачі, які з таких „сочинєній“ вчать української історії!

Л. Ш.

ДО УВАГИ НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

У зв'язку з вимогою поштового уряду про обов'язкове зазначення в адресі „ЗПКОД'у“ — поштового покажника в цифрах, адміністрація „Вісника“ просить передплатників, в адресі яких „ЗПКОД“ не вказано, негайно подати його адміністрації і надалі при кожній зміні адреси подавати новий „ЗПКОД“.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ АБН

З ініціативи Пресового Бюро АБН відбулася в Мюнхені 13-го січня ц. р. в „Европеішер Гоф“ пресова конференція, присвячена питанням Другої Конференції Світової Антикомуністичної Ліги, у якій, як відомо, брали участь представники ЦК АБН та Європейської Ради Свободи.

Конференцією проводив кол. міністер закордонних справ Словаччини д-р Фердінанд Дюрчанський, а головним референтом був голова ЦК АБН та Європейської Ради Свободи Ярослав Стецько, що брав участь у Конференції Світової Ліги, як голова Делегації АБН-ЕРС. Про загальну атмосферу, у якій проходила Конференція в Сайгоні (16-20 XII 1968) та про успіхи, що їх досягнули представники АБН-ЕРС між учасниками Конференції і в розмовах з урядовими та політичними чинниками В'єтнаму, розказувала пані Слава Стецько.

Після виголошених звідомлень про Сайгонську Конференцію присутні журналісти ставили запити, на які одержали відповіді від голови Ярослава Стецька та керівника Пресового Бюро АБН Слави Стецько. З відповідей про найближчі акції АБН довідались, що в цьому році має відбутися Конференція АБН в котромусь із міст ЗСА.

З письмових матеріалів учасники конференції одержали „Звідомлення про Другу Конференцію Антикомуністичної Світової Ліги в Сайгоні“, „Пресову заяву про Антикомуністичну Конференцію в Сайгоні“ та деякі числа офіціозу Світової Ліги. „Пресова заява“ була виготовлена німецькою і англійською мовами. У „Заяві“ присвячено багато місця резолюціям та ухвалам Світової Конференції.

Інтерпретації сучасної політичної ситуації присвячено багато уваги і в усних відповідях, при чому заторкувалося саму війну у В'єтнамі, переговори в Парижі, агресію московського імперіалізму, ширення правди про джерела большевизму і цілі Москви, політику Америки і Франції супроти червоного Китаю та Московської імперії.

СТВОРЕННЯ СВІТОВОГО ФРОНТУ МОЛОДІ

Наслідком довголітніх заходів вдалося голові АБН довести до створення світового центру антикомуністичної молоді.

Під протекторатом президента Філіппін Маркоса відбулася в Манілі 12 — 14 грудня 1968 р. Перша Міжнародна Конференція Молоді, на якій створено Світовий Корпус Молоді.

Конференцію відкрив президент Філіппін промовою, в якій підкреслив важливість єдності молоді вільних і невольних народів, уярмлених Москвою і комунізмом. У програмі конференції були доповіді міністра освіти і виховання О. Д. Корцуза і віцеміністра Льюїджі М. Галлі з Італії. Під час сесій промовляли губернатор Конрадо Естрелля, посол Ф. Д. Карам, сенаторка Ге-

лена Бенітез, віцепрезидент Філіппін — Фернандез Лупез, посол Джильберто М. Дуавіт й ін.

У Конференції брали участь делегати таких країн: України, Цейлону, Китаю, Ізраїлю, Індії, Індонезії, Японії, Кореї, Норвегії, Філіппін, Альбанії, Савді Арабії, Швеції, Тайленду, ЗСА, В'єтнаму.

Працювали такі комісії: Політична, звітодавцем якої був делегат В'єтнаму Ксуан Во-Тонг, а членом делегат Спілки Української Молоді з Австралії Володимир Пиріг; Організаційна: голова Юрій Богдан Менцінський (Україна), звітодавець — Делос Сантос (Філіппіни); Виховання: голова — Космас Ватураба — Індонезія, звітодавець Ю. Б. Менцінський (Україна); Соціально-Економічна: Кгалід Гоутг (Савді-Арабія), звітодавець — Ранет (Італія).

Пленум прийняв хартію Світового Корпусу Молоді, в якій чітко поставлена проблема національно-державної незалежності уярмлених націй так, як цього бажав і вимагав АБН.

Українську молодь заступали два делегати, вислані Спілкою Української Молоді з Австралії — Юрій Богдан Менцінський і Володимир Пиріг. Таким чином СУМ вийшов на світову арену молоді.

Конференція вибрала такий склад Екзекутиви: голова — проф. Гонцальо А. Велес (Філіппіни), заст. голова, посол Магіндра Ранавсера (Цейлон), посол Мохаммед Замроні (Індонезія) — генеральний секретар, Ксуан Ва-Тонг (В'єтнам) — скарбник, Ільдефонсо Вавтіста (Філіппіни) — як парламентарист Конференції. Континентальні голови, які очолюють філії континентальної молоді: Т. Тамазава очолює Азію, як голова японської організації молоді, посол А. Бйорк, голова молоді шведської консервативної партії — очолює вільну Європу; М. Томсон, голова Національного комітету студентської молоді за перемогу у В'єтнамі, очолює Північну Америку; К. Гоутг (Савді-Арабія) — Близький Схід; Юрій Менцінський — Поневолені Країни.

Черговим головою Світового Корпусу Молоді намічено українця, що має організувати чергову Світову Конференцію Молоді, заступником — шведа. Екзекутивним директором призначено українця.

„Українська молодь була першою, яка стала в бій проти комунізму, — говориться в офіційному звідомленні Конференції. — Вій під Крутами, в якому вперше зі зброєю в руках невишколені студенти стали проти російської комуністичної армії, яка загрожувала окупувати столицю України — Київ, коштував життя усіх трьох соток українських студентів. Їх моттом було: „Ліпше бути мертвим, як червоним“.

**ЧИТАЙТЕ,
ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ,
ПОШИРЮЙТЕ**

„В І С Н И К“!

З НОВИХ ВИДАНЬ

„НА ЇХНІЙ КРОВІ”...

Накладом Головної Управи Ліги Визволення України в Торонті, Канада, появилася з друкарні „Гомону України” нова книжка „КОССАК — ОХРИМОВИЧ — ТУРАШ”.

Це — збірна праця 18 авторів, переважно спогади, про трьох провідних українських націоналістів-революціонерів на ЗУЗ 1920-1930-их років. Ці спогади написали найближчі члени родини: Оленка й інж. Богдан Коссаки, М. А. — сестра Степана Охримовича та їхні друзі або співучасники подій: І. Боднарук, В. Вересняк, М. Гікавий, А. Гладилевич, А. Дад., А. Драган., Роман Завадович, Микола Климишин, Б. Кравців, І. Михальцевич, І. Пеленська, П. Терещук, В. Щербій. У книжці поміщено також передрук деяких статей З. Коссака та Ст. Охримовича.

„... на їхній крові, — пише в передмові до цієї книжки д-р Р. Малащук, — виросло тепер нове українське покоління, яке підняло високо вгору прапори своїх попередників і змагається за ті самі ідеї і за ту саму мету: за визволення України з-під московської окупації, за свободу і незалежність України і українського народу. Молода українська генерація веде боротьбу в різних формах, різними способами і на різних місцях: в літературі і в культурі, в школах і в колгоспах, у фабриках і в університетах, в науці, в концтаборах і на цілині, в селах і містах — як писав Василь Симоненко „з Твоїм ім'ям, Україно, вмирає і в Твоєму імені живе”!

Д-р Іван О. Максимчук: „Нарис історії роду Петрушевичів”, Чикаго, 1967. 288 стор., знімки, портрети, факсиміле. 24 цм.

Українська мемуаристика збагатилася новим виданням: монографією Ів. Максимчука „Нарис історії роду Петрушевичів”, виданою після смерті автора його братом Юліаном Максимчуком, відомим бібліографом української філателії з Чикаго.

Старовинний шляхетський священничий рід Петрушевичів, що видав українській новітній історії президента ЗОУНР Євгена Петрушевича, пов'язаний з Франком і Адольфом Петрушевичами, які згинули в Америці у боротьбі за Техас. Самий цей факт заслуговує на глибше дослідження. Про те, як гордяться поляки, італійці, німці чи ірляндці своїми предками, які відіграли визначну роль в історії Америки, свідчать щорічні паради в Нью Йорку на честь Пулавського, ген. Штубена, св. Патрика, Колумба та ін. Отже й ми, українці, маємо своїх борців, героїв американської історії.

Написання такої монографії було обумовлене справою легендарної мільйонної спадщини братів Петрушевичів. В 1930-их роках у Стрию, в Галичині, засновано спадковий комітет, який досліджував ту справу аж до вибуху другої світової війни. Устійнено юридичну сторінку тієї спадщини — „великих теренів”, пода-

рованих „добровільцям за їх хоробрість та героїчну смерть на полі бою”. Наприкінці XIX стол. один з кривих тих братів виграв 5000 доларів з того спадку.

Рід Петрушевичів походить з часів Галицько-Литовської доби і був відомий в околиці Ковна. В актах з 1554, 1555, 1601, 1757 й інших років є про нього згадки. Про це писав свого часу о. Омелян Петрушевич, парох Бужську в статті „Деякі відомості до біографії роду Петрушевичів, від XVI століття осілого в Галичині”. Дослідники налічують сім родів Петрушевичів з різними шляхетськими гербами.

Рід Петрушевичів був також у лемківських горах, закінчує автор перший розділ цієї монографії.

Другий розділ охоплює список трьох окремих родоводів Петрушевичів із світлинами деяких їх представників. Третій розділ містить „Бібліографічний лексикон померлих членів роду Петрушевичів”, з ілюстраціями церкви св. Миколая в Цетулі, Яворівського повіту, та св. Параскевії в Бужську з XVII ст., нагробних пам'яток та написів. На стор. 155-170 поміщено світлини д-ра Євгена Петрушевича, його могили в Берліні, Уряду ЗУНР на еміграції у Відні в 1920 р. Є там і згадки про кількох жінок, пов'язаних з тим родом, як Константина Малицька, Олена Залізник.

На окрему увагу заслуговує розділ четвертий: „Петрушевичі в боротьбі за незалежність Тексасу”, зокрема про Адольфа та Франца, які після повстання проти царату польської шляхти, як учасники, правдоподібно, „литовсько-руської легії” в 1835 р. прибули до Америки. Цей розділ з відповідними ілюстраціями та документами становить значний причинок до історії поселення українців в Америці, про яке мало-хто знає навіть з американських дослідників. Яка гарна тема нашим студентам для докторської праці!

В п'ятому розділі автор пише про генерал-майора М. Петрушевича — губернатора Закаспійської області. В кінці монографії подано список праць о. Антона Петрушевича.

Д-р Ол. Соколишин

З УКРАЇНСЬКОЮ КОЛЯДОЮ ПО ЦІЛОМУ СВІТІ

6-го і 7-го січня ц. р., в навечір'я і на перший день Різдва Христового, на хвилях радіовисилень Америки, Європи й Азії неслися привіти і колядки від Головної Управи Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України. Діялося це в синхронізованому часі, так що коли в Північній Америці був пізній вечір 6-го січня, у В'єтнамі був уже полудень 7-го січня, а в Мадриді ранок першого дня свят. З Мадриду Управа ОЖ ОЧСУ переслала коляди й привіти всьому українському народові на рідних землях і на еміграції, ієрархам українських Церков, батькам, братам і сестрам, які за любов до свого народу караються, але не каються, в московських тюрмах і концтаборах. До засланих у сибірську тайгу та на місця примусового поселення окремою дорогою нісся привіт і звук колядок з Тайпею, Формози.

Листом з 8-го січня Джеймс Вентс, шеф радіовисилень у В'єтнамі повідомив, що українські колядки з привітаннями для головнокомандувача Збройних Сил Крефтона Ейбрамса, для командного складу американського війська і вояцтва та його союзників, для команди і війська Південного В'єтнаму та вояків українського походження в американському війську передано по всій сітці радіовисилень Південного В'єтнаму 7 січня о год. 12.30 полудня. Головнокомандувач Збройних Сил у В'єтнамі генерал К. В. Ейбрамс в листі до голови Головної Управи ОЖ ОЧСУ Уляни Целевич пише:

„Мені було приємно одержати Вашого листа з 23 грудня з повідомленням, що Ви переслали магнетофонну тасьму з колядами до військової радіовисилень у В'єтнамі. На Ваше бажання ця тасьма буде надана 7-го січня 1969 р.

Не сумніваюся, що тих коляд будуть слухати зі спеціальним зацікавленням мужчини і жінки українського походження, які відбувають у В'єтнамі військову службу. Я певен, що вояки, моряки, морські піхотинці та летуни так само вдячні Вам за різдвяні посилки, про які ви згадуєте в попередньому листі до мене.

Піддержка Вашої Організації для наших воюючих сил належно оцінена. В імені команди шлю найкращі побажання з нагоди Нового Року Вам і членам Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України”...

В Північній Америці надавано різдвяну програму ОЖ ОЧСУ з радіовисилень: Денвер, Колорадо, Чикаго, Боффало, Трентон, Нью Йорк.

М. Л.

НАШІ ВІДДІЛИ В ТРЕНТОНІ

1 грудня м. р. в Трентоні, в аудиторії Української Католицької Парафії з участю коло 60 осіб відбулися загальні збори 18-го Відділу ООЧСУ. Збори відкрив уступаючий голова В. Дубик, а проводила президія в складі: голова — Михайло Шевців, заступник — Микола Колодій, Осип Гоянюк — секретар. До почесної президії покликано: голову Головної Управи ООЧСУ мґра Івана Винника, Мирославу Ласовську, проф. Євгена Геца, Івана Галика, Михайла Дзюбаса і Стефана Вілика. Уступаюча Управа склала звіти про пророблену працю: влаштування академій, концертів, апелів і організування на різні теми рефератів. Найбільшу імпрезу влаштував Відділ на терені Трентону, — бенкет з концертом у 25-річчя УПА.

По закінченні звітів і дискусії промовляв голова ГУ ООЧСУ мґр Іван Винник. Він говорив про сучасний стан ООЧСУ, про нові Відділи, про участь ООЧСУ у Світовому Конгресі Українців, про піддержку УККА, і закликав присутніх передплачувати „Вісник” та купувати й читати книжки, видавані ГУ ООЧСУ. На закінчення прелегент подав кілька практичних порад і побажав якнайкращих успіхів новообраній Управі.

Перед вибором нової Управи заст. голови Об'єднання Жінок ОЧСУ Мирослава Ласовська і коло 20 пань пе-

рейшли до другої кімнати, де заснували новий Відділ Об'єднання Жінок ОЧСУ.

Нову Управу 18-го Відділу вибрано в такому складі: З. Федорович — голова, С. Саган і В. Дубик — заст. голови, О. Пліщук — секретар, І. Фурик — скарбник, А. Галайдіда — реф. зовнішніх зв'язків, М. Шевців — реф. преси, І. Галик, Й. Яскір, М. Гуль, М. Кардаш, Д. Федорак, М. Колодій і мґр Р. Ганінчак — члени Управи. До Контрольної Комісії: О. Гоянюк — голова, Т. Флюнт і Я. Панчишин — члени.

В міжчасі прибули пані зі своїх нарад, і Мирослава Ласовська повідомила присутніх про склад Управи нового Відділу Об'єднання Жінок ОЧСУ: Ольга Дубик — голова, Антонина Шевців — заст. голови, проф. Люба Гоянюк — секретарка, Євелін Федорович — скарбник. До Контрольної Комісії ввійшли: Ольга Кльоц — голова і Ольга Надрага — член.

Збори вітали численні представники місцевих громадських і політичних організацій.

Дружні розмови під час перекуски тривали до пізньої години.

Осип Гуцул

Б. Казанівський

КОЛЯДНИКИ

Чи можна не радіти колядою на Український Визвольний Фонд, яка гуртує найкращих українських патріотів, як старших, так і з молодшого покоління? Це не прості собі колядники, а люди наскрізь ідейні, свідомі призначення Визвольного Фонду. Для таких на Різдвяні свята не існують особисті приємності: спокій у теплій хаті, гостина в друга чи в кума. Тількищо закінчили Святу Вечерю з кутею при спільному родинному столі, а вже треба одягатися, і то добре, бо цього року у Філадельфії була така морозна вітрянина, що просто вуха відлітали!

Отак працює батько діточок своїх, а часто разом із мамою, і лишають на столі доляри з запискою: — „Оце, діточки, на церкву, а це для сумівців, а це для пластунів, як прийдуть, а це для студентів”. Так повчають батьки дітей, щоб знали, кому без них яку коляду платити.

І виходять... Вітер рве, мало поли від плаща не уриває, але група йде, заходить до Євгена Вілинського, бо яка б то була коляда без нього, заходить до тенера Дмитра Гаврилюка, до колишнього адміністратора театру Івана Волушчака. Вони співатимуть, а решта тільки підтягатиме.

Євген уже капелюх в руці тримає і каже з докором: — На чотири хвилини спізнилися!

Головний міхоноша Володимир Возний не докінчив оправдуватися, як усі вже заходять під ялинку і співають під батуту Є. Вілинського „Бог предвічний народив тебе”. Вийшло задовільно. Проспівали „Добрий вечір тобі, пане господарю” і чекають, що скаже диригент.

— Можна витримати, — сказав Євген.
— Розділімся на дві групи, — хтось запропонував.
— Краще йти одною, щоб люди пам'ятали, як колядують на Визвольний Фонд, — каже Возьний.

Так і зробили.

І так пішли наші колядники з вулиці на вулицю, від родини до родини. Заходили до всіх: до тих, що радо приймали, до тих, що відкривали двері і, довідавшись, що це на Визвольний Фонд, вагалися, але врешті запрошували. Це — політичні противники. Але й у них, як слухали коляду, очі веселішали, і просили заспівати на додаток.

— Ото співаєте, давно такої гарної коляди не чули!

Господиня заметушилася, принесла солодке, а господар — чарку.

— Загрійтеся, надворі зимно! — припрошував.

Колядники отягалися, відмовлялися, але таки випили по чарці.

Господарі дякували, що не минули, і запрошували на другий рік прийти, як Бог дозволить.

А там, де гості були, де ясно світла світили, ялинка мпгала кольоровими лямпочками — коляда ще гучніше гомоніла, ще краще виходила. Ішла колядка за колядкою: одна для господарів й по одній для гостей, залежно від того, скільки родин у гостях було. В таких хатах мав багато роботи міхоноща, ледве встигав записувати щірі пожертви і кожному давати жетон.

А оце на вулиці появилися малі колядники Юного СУМА, жваві, рухливі, все старших випереджали, щоб взяти першу, мовляв, більшу заплату. Вони раділи, що випередили, а старші тішилися, що молодь додержується різдвяної традиції.

А то стрінули студентів стемфордської семінарії. Гарна група і добре колядували.

Не забули колядники на Визвольний Фонд і наших акторів, зайшли до панства Карп'яків. Пан Карп'як, який недавно був у нещасливому автомобілевому випадку, поволі приходить до себе.

— Заходьте, прошу, хоч високо йти, зате ближче до неба, а далі від гробу, — пожартував. — Колядуйте, та пам'ятайте, яка коляда така й плата.

І колядники заспівали. Актор не витримав і підтягнув своїм чудовим тенором, аж лубо було. Шкода було, що не міг з нами піти.

З радістю в серці виходили з тієї хати.

Є різні люди в кожній громаді. Ось так підходять колядники до одного дому, вікна освітлені, ялинка теж, діточки бавляться, а господар стоїть посеред хати. Все видно було через венецькі стори з хідника. Та коли господар почув дзвінок — згорнув діточок до кухні і причаївся.

І таке буває...

На іншій вулиці у знаного і поважаного громадянина, правда, діти вже повиростали, певно теж колядувати пішли. Але в хаті світло і крізь венецькі стори видно, як господиня під лямпою читає „Америку”. Господар, почувши дзвінок в дверях, мерщій пішов сходами догори. Колядники дзвонять раз, другий, ніхто не виходить. Легенько постукали до вікна. Господиня щільніше засунула стору і взялася далі читати, вдаючи, що нічого не чує.

І такі бувають комедії. А колядники все таки ходили і нікого не минали.

Та одну хату таки минули. Бо власник її звичайно відкриває двері і кричить. А опісля ще й пише довжелезний допис до чикагської газети, мовляв, бандерівці йому спокою не дають.

Заходять колядники до інж. Гевка.

— Просимо, просимо, вступайте, будь ласка!

— З Різдом Христовим та Новим роком! — басом вітає Євген Білінський.

— Дякуємо і вам всього добра бажаємо.

Уставились коло ялинки. Батько зі сином стали збоку.

— „Добрий вечір тобі”... — заспівали. Господарі слухали, а батько таки не втерпів і солідно підтримав. А тоді до сина:

— Ану давай свою коляду!

Вже дорослий син пішов до другої кімнати по гроші, а батько до нас:

— Хай дає, хай звикає давати на таку ціль. Як змолоду не навчиш, то старого годі.

Поклав син добру коляду, а батько подвійну.

Чи ж не варто було ще дві коляди заспівати? І співали з охотою і вдячністю.

Того вечора закінчили колядники свою подорож у маляра Степана Рожка.

— На яку ціль — не питаю, плачу за коляду, — сказав. І колядники набрали віддиху й заспівали. А очі кожного так і ходили по стінах, де висіли гарні образи.

Загрілися, поговорили. Почали про шахи (маляр любить у шахи заграти), а закінчили про мистецтво. Цікаво було послухати про розвиток української архітектури, про будову наших церков...

Було вже опівночі, коли втомлені, але задоволені колядники верталися додому.

ЗАОКЕАНСЬКИЙ „ІНФОРМАТОР” І КОЛГОСПИ

При Комітеті Радіо „Свобода” в Нью Йорку виходить українською мовою циклостильве видання „Інформатор”, що передруковує деякі статті і вістки із советської преси. При окремих вістках подається коментарі, іноді текст радіопрোগрами, що надається з Мюнхену.

В „Інформаторі” з грудня 1968 р. до передрукованої з советської газети „Сільські Вісті” з 17.12 статті „Закон про нашу землю” додано коментар. У ньому згадується про те, що Сталін терором заганяв українських селян у колгоспи, що режим вдався до штучного голоду, який скопив у 1932-33 роках 7.000.000 людей, і таким чином опір селянства був зламаний. „Голодний і напівголодний селянин перетворився у безправного раба”... Далі редакція „Інформатора” подає такий „прогноз”: „Проте, могла ще залишитися в головах наступних поколінь у селах надія, що земля, яку обробляють колгоспи, залишиться їх колективною власністю, що колгоспники зможуть бути господарями цієї землі, яка стане базою незалежнення їх від більшовицького режиму”.

Таке твердження про надію українського селянства на „колективну власність” на землю, яка від часу загарбання України Москвою є власністю Російської імперії, є лише переказом думок покійного голови УРДП Івана Вагрянго в часах, коли ця партія вважала, що й у вільній Україні треба буде зберегти колгоспи, бо вони... вигідні для держави.

Вся історія українського селянства заперечує таке твердження Вагрянго і також службовців Комітету Радіо „Свобода”, які редагують „Інформатор”. Українські селяни домагались розвалу колгоспів за німецької окупації, самовільно колгоспи розв'язували, але німці багнетами заганяли їх назад, бо через колгоспи їм було вигідніше визискувати село.

Для інформації „Інформатора” подаємо, що слово „колгосп” означає „колективне господарство”.

В. Селянський

ПОДІЇ ВЕЛИКІ І МАЛЕНЬКІ

ПАН ВОЛИНЯК ПЕРЕСТАРАВСЯ

Вшановуючи 60-літній ювілей проф. Ю. Шевельова, п. П. Волиняк у своєму журналі „Нові Дні” (ч. 227, грудень 1968 р.) передрукував одну із статей Ю. Шевельова-Шереха, написану ще в Німеччині проти д-ра Д. Донцова. В тій статті впадає в око ось такий цікавий пасус: „Чи Д. Донцов справді думає, що Юрій Косач заражений більшовизмом? Звичайно, ні. Він прекрасно знає, що Косач не менший ворог більшовизму, ніж він сам. Але демагогія є демагогією, і її якнайширше пускає в хід Д. Донцов”.

Перестарались, пане Волиняк, із своїм ювілейним дарунком.

ЗВІДКИ ПЕРЕДРУКОВУЄТЕ?

В Новому Ульмі, в Німеччині, як орган УРДП, виходить газета „Українські Вісті”. Одним із постійних дописувачів цієї газети є якийсь Семен Булавка. Так оцей Булавка, вичерпавши всю свою жовч у статті, скерованій проти Ярослава Стецька (ч. 44, 1968), вирішив позичити жовчі деінде. Де ж він її позичив? — У комуністичній варшавській газеті „Наше Слово” (ч. 37/631), зі статті, передрукованої з одної із брошурок, що їх видає на тоненькому папері і розсилає на

зібрані советською агентурою адреси українських емігрантів КГВістський комітет для розкладу еміграції в східньому Берліні.

ЧЕРГОВА ЗБІРКА ФАЛЬСИФКАТІВ

Відновлений після 4-місячної перерви, спричиненої окупацією Чехо-Словаччини, „культуробмін” між ЗСА і СССР, щоденні радіопрограми з Москви і Києва, величезними накладками видавана советська пропаганда — все це має своєю ціллю задурювати світ, а зокрема антикомуністичні еміграції, московським чадом. Черговою збіркою фальсифікатів, призначеною для української еміграції, є видана у В-ві Політичної Літератури України книжка кількох авторів п. з. „Соціалістична дійсність і націоналістичні вигадки”. Кілька цитат з цієї „наукової праці” повністю розкривають її суть і призначення:

„... Недобитому головному отаманові Петлюрі націоналістичні авантюристи щомісяця видавали мільйон марок. На протязі 1921-22 рр. — він придбав у Варшаві кілька будинків і розкішних ресторанів... Генерал Удовиченко за добро, нагробоване на Україні, купив у Франції маєток, де проживає й досі... З перекінчиків, що перекручують історичну науку УРСР, висунулись на капіталістичному Заході О. Оглоблин і Н. Полонська-Василенко...”

Несамовиту брехню цієї книжки називають советські дурисвіти „святою правдою”, що її, мовляв, намагаються спотворити буржуазні націоналісти, щоб „зdiskредитувати завоювання українського народу за 50 славних років радянської влади”.

БРЕХНЕЮ НЕ ВИБРЕШУТЬСЯ

Акти самоспалювання студентів у Чехо-Словаччині, якими молоді патріоти протестують проти московської окупації, викликають у всьому світі глибоке зворушення. Після перших заяв советської преси, що цими актами „антисоціалістичні елементи”, мовляв, хочуть викликати в країні неспокій, ньюйоркська українською мовою видавана „прогресивна” газета передруковує з коляборантської „Вечірні Прага” новий варіант „вияснення” цих самогубств: Яна Палаха, мовляв, запевняли, що керосин, яким він себе обіллє, „викличе тільки холодний вогонь” і „легке фосфоризування”...

Бодай би так фосфоризували окупанти і їхні коляборанти.

ПРИЙМАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ НА КНИЖКИ НАШИХ ІСТОРИКІВ :

ПРОФ. О. ОГЛОБЛИНА і ПРОФ. М. ЧУБАТОГО.